

TUDOSÍTÓ LAP
BUDAPEST
Postafiók 151

Tu

Taxa postala
piktura in
No. 2447

10. Tel
Havonta
övre 60
öldre;
félre 1
Hirdetés
„Uj Ké-
pánstí a
ja. Cikke-
forrás me

UJ KELET

5430 ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Redac-
tor responsabilis—Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc, Administrator delegat-
si girant responsabilis—Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar—Tulajdonos: Fraternitas S. A.
R. de Editura, Registrat publico.
Tuntior periodice No. 43. Dos. 889—
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Péntek, július 1.
1938—5698. Tannuz 2.
XXI. évf., 144. szám.

VILÁG TÜKRÉ

Az ipari termelés csökkenése

Az amugyis feszült világpolitikai helyzetben nyugtalanító vészjelként hangzik a Népszövetség gazdaság-kutató intézetének ama jelentése, mely szerint az utóbbi három hónapban 14 százalékkal csökkent a világ ipari termelésének indexe.

Ez a jelentés annál is inkább borúlátásra ad okot, mert — mint a jelentés maga is hangsúlyozza — a fegyverkezési ipar mindenütt a legteljesebb kapacitással dolgozik.

Amióta a közel hat évig tartó világkrízis világszerte megenyhült s egyes országokban egy újabb fellendülés jelei mutatkoztak, ez az első hír, mely egy újabb válság felhőt rajzolja a horizontra.

Aki figyelemmel kíserte a sötét emléktől világkrízis enyhülésének éveit, napjait és hónapjait, arra a megállapításra jutott, hogy az enyhülésnek nem csupán a készletek elfogyása, a termelés csökkentése volt az oka, hanem bizonyos politikai enyhülés is, mely lassan-lassan az egész világon éreztetete hatását.

Egy újabb világválság beköszöntésének ma kétségtelenül nincsenek gazdaságilag indokolt okai. A fogyasztás és a termelés viszonya nagyjában kiegyensúlyozódott, az államok beavatkozása a gazdasági életbe, a munkásság életszínvonalának szociál-politikai uton való emelése nagyjában kedvez a termelésnek, illetőleg a fogyasztásnak.

Ha az utóbbi három hónapban mégis csökkenés állott be az ipari termelésben, úgy emiatt oka abban a túlfeszült légkörben, abban a nyugtalanító világpolitikai helyzetben leli magyarázatát, mely az utóbbi három hónapban az egész világot megül és a lelkek nyugtalanságában, egyre nyomasztóbb bizonytalanságban fejeződik ki.

A termelés vezetői ma tartózkodnak a nagy készletek felhalmozásától, mert nem tudják, hogy mikor és hol robbanhat olyan bomba, mely az egész világ békéjét felüjja és a külkereskedelem kútátsait, a piacok biztonságát megsemmisíti.

Mindaddig, amíg ez a bizonytalanság üli meg a világot, amíg a kalkulációkat váratlan események boríthatják fel, az ipari termelés indexének javulása nem várható, sőt csökkenésével kell számolnunk.

Munkások nyugdíja

Pár nappal ezelőtt az összes újságokban olvashattuk, hogy Ralea munkügyi miniszter a munkások agkori nyugdíjának bevezetését tervezi.

Ha ez a terv megvalósul, úgy az európai szociálpolitikai törvényhozás területén Románia az első államok sorába fog lendülni, míngyárt Franciaország és Anglia mellé.

El kell ismerni, hogy a terv megvalósítása Romániában még szociálisabb érzékre vallana, mint a Nyugaton, tekintettel arra, hogy a nyugati államok sokkal gazdagabbak és régi, hagyományokkal rendelkező munkásszervezetek lendítették előre területükön a munkásvédelmi törvényhozást.

A munkások nyugdíjának törvényével való bevezetése a városi munkásság legrégibb követeléseinek egyikét teljesítené be s a munkásság egyik legfőbb kérdését oldaná meg.

Az élet és főleg az öregség bizonytalansága az, mely a munkást a világ minden táján nyugtalanítja, a jövő kilitástalanságától való rettegés az, mely ellenfelevé teszi a fennálló termelési rendszernek, a válságok megismétlődése az, mely bizonytalanná téve pusztá megélhetésüket, demoralizálja és egyrésztiket szélsőséges eszmék híveivé teszi.

Ha azonban a fejlett állami munkásvédelem és szociálpolitikai gondoskodás idejekorán közhely, ha a munkás az állam erején keresztül érezheti azt, hogy nincs kényre-kedvre kiszolgáltatva a termelészűzők birtokosainak, úgy jómaga is az állameszme hívevé szegődik, jó patrióta és megbízható polgár válik belőle.

Ralea professzort úgyis mint újságíró, úgyis mint politikust, mindig a szociális érzék jellemezte. Nyugati kulturájú ember, aki

Uj nácivezért állit Hitler Ausztria élére

Büreczel a külföldi sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy szent az egyetértés a német és osztrák náciak között. A külföldi sajtó szerint azonban Büreczelt meneszti Hitler

Bécs, június 30. A Havas távirati ügynökség jelenti, hogy azok a hírek, amelyek a külföldön az ausztriai helyzetről forgalomba kerültek, mély hatást gyakoroltak a német vezetőkre és élénk visszhangra találtak a sajtóban is.

Büreczel ausztriai kormánybiztos tegnap este először fogadta a külföldi sajtó képviselőit és cáfolta elödtük, mintha a birodalmi és az ausztriai náciak között surlódások volnának.

— Nem látom be — mondotta — miért rivalizálnánk egymással, hiszen valamennyien németek vagyunk.

Büreczel ezután kijelentette, hogy Ausztria Németországba való beolvadása politikai szempontból öt-hat héten belül befejezést nyer, majd megafolta, hogy Hitler inkognitó Bécsbe készül ellátogatni.

— Ha a legkisebb lázadás tört volna ki — mondotta ezután Büreczel —, én magam semmisítenem volna meg az összes rendelkezésekre álló eszközökkel.

Az egyik újságíró kérdésére elmondotta Büreczel, hogy Ausztriában pillanatnyilag 3780

politikai foglyot tartanak őrizetben míg száznegyvenet a dachau internálótáborba küldték. Schuschnigg exkancellár életben van és Bécsben lakik. Arra a kérdésre, hogy pert indítanak-e ellene, azt válaszolta Büreczel, hogy ez az eshetőség valószínű. Mindenesetre nincs tudomása arról, hogy Schuschnigg feleségül vette volna Cerni grófnót.

A külföldi hírlapírók végül a zsidókérdés felől érdeklődtek, mire Büreczel a következőket mondotta:

— Rövidesen törvény jelenik meg, amely szabályozni fogja, hogy vagyonuk mely részét vihetik magukkal a külföldre emigráló zsidók.

— Az én véleményem szerint — és ez az én egészen egyéni gondolatom — az összes zsidókat teljesen ki kell küszöbölni a német gazdaságból és kulturából, amelyek nemzeti javak. A zsidóknak azonban nemzetközi tulajdonságaik vannak, nem látom be tehát, miért nem lehetne megengedni nekik, hogy exporttal, nemzetközi kereskedelemmel foglalkozzanak.

Mit ír a náci sajtó és mit jelentenek a demokrata lapok

Berlin, június 30. A német sajtó tovább folytatja polemáját az ausztriai eseményekről közölt hírekkel kapcsolatban az állításokat fenntartó baloldali lapokkal szemben. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy e hó 14-én Párizsban öt ausztriai emigráns újságíró az Emberi Jogok Ligájának igénybevételével ültést hívott egybe az osztrák kiűzöttek felszólítására. Az ülésre sokan el is mentek és pedig legfőként azok a volt osztrák követéségi személyek, akiket a német kormány, mint kimondott „Schuschnigg-embereket” az Anschluss után elbocsátott állásalkból. Itt vetődött fel az a gondolat, hogy a nemzeti szocialista kormányt diszkreditálni kell és meg kell indítani a leghevesebb harcot az emigrációban levők érdekében. A párizsi ülésen e célra intézközöttséget választottak, amely Brünne tette az székhelyét és külföldi, antifasiszta töke segítségével meg is indította a leghevesebb „ragalombadjáratot” Berlin ellen. A német zsurnaisztika egyideig nem törődött az átlátszó hírszólásokkal, amit az ellenfél, de még a semleges gondolkodók is félremagyaráztak, holott a hírek valóságáról vagy valótlanságáról bárki meggyőződhetett volna, akinek utlevele van, mert Németországba szabad az út. Most azonban megelégette a felháborító és tendenciózus harcot és a maga részéről mindent elkövet, hogy a sokszor becsületbe vágó híreket megafolja. Ugyanakkor a nemzeti szocialista kormány is meg fogja találni a módját annak, hogy elégtételt szerezzen a külföldről eddig büntetlenül terjeszthető valótlanságokért.

lom teljesen gyarmatként kezeli Ausztriát, amelynek minden felelős vezetőjét valóságos politikai felügyelet alatt tartja és az intézkedésekhez még csak hozzájárólást sem engedélyez. Emiatt állitólág Brücel ausztriai kormányzó és Seiss Inquart között már heves üszetűzésre is sor került.

Seiss Inquart is nyugodt...

Bécs, június 30. Egy négygyűlésen Seiss Inquart kijelentette, hogy az ausztriai gazdasági helyzettel csupán a zsidók elégedetlenkednek. Ez azonban csak megnyugtathat bennünket — mondotta. A világsajtóban szelöltetett ausztriai elégedetlenségekről szölvá a következőket mondotta:

— Öt éves kemény harc egyesített bennünket és semmi nem választhat minket el egymástól. Elismerésemet kell kifejeznem Brücel iránt, akit a Fűrer küldött hozzánk.

Leopold kapitány kerül Ausztria élére

London, június 30. A Daily Telegraph berlini jelentése szerint Büreczel helyébe Leopold kapitányt fogják Ausztria vezetőjévé kinevezni. Leopold állott az osztrák nemzeti szocialisták élén a Schuschnigg-kormány idejében. 1936 júliusában lett Hitler ausztriai bizalmi embere és csak ennek köszönhetette, hogy a Schuschnigg-kormány ellen folytatott felforgató tevékenysége ellenére is elkerülte az internálótábor.

Az Anschluss óta Leopold kapitány Rudolf Hess, Hitler helyettesének irodájában dolgozik. Az osztrák nemzeti szocialista párt válsága az utóbbi napokban állandóan foglalkoztatja Hitlert és nagy aggodalommal tölti el a német vezető köröket. A Daily Telegraph szerint a bécsi atmoszféra egyre fenyegetőbb lesz. Az ausztriai válság főleg annak tudható be, hogy az összes ausztriai vezető pozíciókat porosz náciakkal töltötték be. Ha az osztrák náci merészelnének kiabálni, akkor telefontokkal kiáltanák: „Ausztria az osztrák nácié”.

már régen felfigyelt, hogy korszakunk, minden tévelygése ellenére, a szociális igények korszaka, amelyben a termelőerők személyes jóléte és személyes biztonsága elengedhetetlen tényezője az állam jólétének és biztonságának.

Enek a felismerésnek eredménye az a minden elismerést megérdemlő terv, hogy

rövidesen Romániában is bevezetik a munkások agkori nyugdíját s ezzel megszüntetik a munkásság létbizonytalanságát, megteremtik azt a viszonylagos társadalmi összhangot, mely egyetlen biztosítéka a nemzeti egységnek, az érdekelteket enyhülésének, a lelkek konzolidációjának és a szélsőséges mozgalmak lelki alapjai megszüntetésének.

A román külkereskedelem

A román külkereskedelem 1936 és 1937-ben rendkívül kedvező fejlődésen ment keresztül. Az ország exportja 1935-ben 16.7 milliárd lejről 21.7 milliárd lejre szökött fel a következő évben, hogy végül 1937-ben elérje a 31 milliárdos rekord-számot. Az export főlöleg 1936-ban 5.9 milliárdról 9.1 milliárdra emelkedett, hogy a rákövetkező évben elérje a 13.1 milliárdot. Ez a félfele való fejlődés 1937 utóbbi hónapjaiban bizonyos visszaesést mutatott fel anélkül azonban, hogy lényegesen érintette volna az 1937-es eredményt.

Ez a visszafejlődés 1938-ban azonban már erősebben kihangsúlyozódott. A rendelkezésre álló számokból megállapítható, hogy 1938 év első három hónapjában 4847 millió értékű áru hagyta el az országot, 5670 millió lejjel szemben, amit az előző év statisztikai mutatnak ki. Az import számai azonban emelkedő tendenciát mutatnak. 1937 első negyedében az import 3955 millió lej volt, míg 1938 első három hónapjában 4862 millió.

Hogy mi volt az oka az export visszafejlődésének, azt különbözőképpen magyarázzák. Lássuk egyelőre számokban az exportált tömegek és értékek visszafejlődésének képét.

Elsősorban a kőolaj-produkció ment vissza. Ezidőszent 1800 vagon napi termelése van a kőolajnak, szemben 1936 nyarának 2600 vagonjával. 1936 nyarán 21 százalékkal volt nagyobb a gabonatermes hozadéka, mint 1937-ben. Döntő jelentősége volt végül az árak visszaesésének, amely nemzetközi viszonylatban befolyásolta a román árakat is. A nyerstermek árainak fejlődése ugyanis állandó csökkenést mutat ezekben az időkben. A tömegszerű visszaesés mellett egy másik probléma is erősen kiéleződött. A 4867 milliárd lej árúból, amely 1938 első három hónapjában hagyta el az országot, Ausztriába, Németországba és Itáliába 2158 millió lej értékű áru ment ki, vagyis a teljes export 47 százaléka. Ezek a clearing országok jóváírással és clearing-konto formájában vásároltak, vagyis az üzleteket csakis árukkal bonyolították le, nem pedig arany devizával. Az export ezekbe a clearing-országokba elég nagy. Ezt a tendenciát Románia vezetőkörei nem látják különösen szivesen, főleg gazdasági okokból.

Különös okok állanak fenn arra nézve, hogy Románia exportja jórészt a clearing országokba gravitáljon. Az exportőr, könynyen érthető gazdasági okoknál fogva, azoknak adja legszívesebben áruját, akik a legmagasabb árat ajánlják érte. Olyan országok vevői, ahol szabad valuták állanak rendelkezésre jól tudnak tájékozódni a piaci árak és a tőzsdék jegyzései arányában. Románia esetében főleg gabonáról, petróleumról és fáról lehet szó, nyersanyagokról, amelyeknek internacionális forgalmi áruk van. A nyugati országok vevői nem tudnak általában magasabb árat bjanlani a Romániából behozott nyersanyagért, mint amelyek a piaci és tőzsdé áraknak megfelelnek. Ha pedig ezek az árak nem felelnek meg, akkor az export cég természetesen olyan országba trányítja áruját, ahol megkapja a nemzetközi piac ellenértékét. Egy szabadon funkcionáló gazdaságban, mint a nyugati országok legtöbbjében még fennáll az árucserének legmegbízhatóbb mérőfoka: a pénzben kifejezett ellenérték.

Más a helyzet, ha olyan országba ex-

portálják a nyersanyagot, ahol irányított gazdasági élet folyik. A román exportörök eddigi tapasztalatai a német vevőkkel azt mutatják, hogy Németországban nem a nemzetközi árk mértékadó és nem is azok irányítják a birodalomban érvényes árakat. A német vevő a világgiacon felül tud ajánlatot tenni és pedig azért, mert fizetését clearingban eszközözi, tehát nincsen szüksége készpénz devizára. Olyan tényező ez a nemzetközi forgalomban, amely lehetővé teszi magasabb árak fölajánlását. A deviza nélküli vagy mérsékelt devizagazdaságot folytató országok vevőinek mód adatik tehát, hogy a versenyképességeket másokra hárítsa.

A magas árak csábítják tehát főleg a román exportöröket Németország felé. A román exportör kalkulációjának alapja ugyanis a lej. Birodalmi márkát és devizát a jelenlegi devizarendelkezések alapján lehet szerezni a Román Nemzeti Banktól hivatalos paritás-kurzuson.

Van ugyan rizikója is a dolognak és pedig a hosszú fizetési terminus, amely a németországi clearing-befizetés és a romániai lej kifizetés között elteik. A likvidáció csak akkor válik lehetővé, ha a Németországba való exportot egy Németországból jövő import követi. Romániának ez az importja ilyen módon kényszerimport, mert az ilyen módon létrejött clearing követelések nem mindig fedezhetők le. Németországból mindenesetre számos olyan cikk is importálódik, amit Romániában aranydevizával kellene megfizetni.

Fontos az utóbbi időben felbukkant angol tervek figyelembe venni. Az angolok ugyanis a balkáni országokban nagyarányú bevásárlásokat igyekeznek eszközölni. Olyan gazdasági egységekben, amelyek az államhatalom szervez, sokkal könnyebb a magas árak áthárítása, mint a szabad kereskedelem országában, ahol ez ugyiszlán teljesen hiányzik. Említetjük, hogy ez a körülmény teszi lehetővé, sőt előnyt ad az irányított gazdaságu országoknak a Balkánon való tömeges vásárlásokra. A román államnak számos lehetőség adódik arra, hogy exportját a szabad deviza-országok felé irányítsa. Ennek hathatós példái azok a kedvezmények, amiket a kormány nemrégiben a petróleum ipar exportjának fokozása érdekében adott. A kormány export-prémiumokkal is elősegíti ezt a fejlődést. A jövőben tehát a román export minden valószínűség szerint át fog irányulni azokba az országokba, ahol nem clearinggel, hanem devizák-al számolnak el.

— A cluji katonai törvényszék tárgyalásai. Ez év április 28-án nagy állatvásár volt Iarabán. Amint ilyenkor szokás, kiszállott a vásártérre Bartos László állami alkalmazásban levő állatorvos és nekifogott az ilyenkor szokásos vizsgálatoknak. De mivel nagy volt a tolongás, üzent Marcu Cornel csendőrmester után, hogy jöjjön neki segíteni és csináljon rendet az emberek között. Az őrmester azonban megkésve jött ki, amiért az orvos szemrehányásokkal illette. Marcu sem maradt az orvos adása és amikor meghallotta, hogy Bartos szolgálata közben magyarul beszél néhány falusi gazdával, eljárás indított az orvos ellen a nem állami nyelvnek hivatalos helyen való használata miatt. A katonai törvényszéki tárgyaláson az orvos előadta az ügy hátterét, majd elmondotta, hogy ő románokkal, de azokkal, akik magyarok voltak és egy szót sem tudtak románul, kénytelen volt magyarul szólni. A tanúk kihallgatása után Metianu ügyész felmentő ítéletet kért, a törvényszék azonban beigazoltnak látván a vádat, az elsőszámu hadtestparancsnoki rendelet áthágása miatt 3000 lej pénzbüntetésre ítélte az orvost. — Ugyancsak tegnap tartott tárgyalást a törvényszék Feyk István satumaremegeyi Tulunga községbeli lakos ügyében, aki a múlt év szeptemberben egy bál alkalmával magyar nemzetiségű jelvényt tüzött kabátjának hajtókájára. A csendőrmester észrevette s így eljárás indult ellene ma pedig a törvényszék idgen nemzeti színek viselése miatt egyhónap elzárásra ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. M. Stein (Echad milbné Jehudin). Sziveskedjék anyagát elhozni a szerkesztőségbe a délelőtti órákban, lehetőleg 11—12 között.

Az egykor nevető császár-város elcsendesedett...

A jó bécsiek csalódtak és mást haptak, mint amit vártak. Megélhetési gondokkal viaskodik a hispolgár és mindent drágán fizet meg

Bécs, június 30. A harmadik birodalomnak kezdettől fogva kipelegérezett, o.só számu közellensége volt a „Meckerer“, körülbelül annyit jelent, mint zugolódni, morogni, hangulatotrontani a lekésedés közepette nyög-décselni. Falnagaszokon és torzképeken ir-totta, tildözte Hitler Németországa ezt az emberfajtát, amely pontosan ellentmond eszményképüknek, a vakon hívó és feltétlenül engedelmesskedő állampolgárnak. Ha most Berlin, nem csekély bizalmatlansággal és némi óvatos aggodalommal tekint az egy-kori császár-város felé, ugy az abból is kö-vetkezik, mert igen jól tudják odafent: a nagyvilág első „meckerelő“ fajtája ósidőktől kezdve mind a mai napig, végzetesen és lelke gyökeréig — a bécsi.

Műdenki elégedetlen

Örök-élegetetlen, mindig zsémbes, doho-gó és bírágató, aki szivesen mond emberre és eszményre rosszat és csúpóset. Amellett van humora, érzeke a guny iránt és szeszé-lyes is, mint valami vénkisasszony. Destruk-tív egyéniség: — vélik a bizalmatlan berli-niek. Soha olyan jó dolguk nem volt és nem is lehetett, mint amikor még Ferenc József a Burgban lakott. De akkor is meckeroltak. Végigdohogták a vörös köztársaságot, Seipel uralmát éppen ugy, mint Dollfuss és Schu-schnigg Ausztriáját és aligha valószínű, hogy most egyszerűben fenntartás nélkül lelkesed-jenek.

Az örök bécsi „meckerolás“ most is vígan folytatódik. Ebben nagy része van az An-schlusszt megelőző propagandának. Ennek a szervezői ugy hirdették a birodalomhoz való csatlakozást, mint minden bajnak és nyomoru-ságnak azonnali orvosát. Igérték nagyoka-t, a munkanélküliség nyombani megszün-tetését, a drágaság letörését, a pénz szapo-rodását, általános jólétet. Az amugy is bi-zalmatlan bécsi pedig most, hogy közben el-telt jó égyházt hét, gyanakvóan néz körül és csalódottan mordul fel. Nemcsak nem javult, de rosszabbodott a helyzet.

Közvetlenül az Anschluss után a zsidóság és a középosztály bizonyos körében olyan pánik hangulat lépett fel, hogy a vevők vá-lósággal kifosztották az üzleteket. Elémisze-reket és ruhaneműket oly tömegekben vá-sároltak össze, hogy a készletek napok alatt kifogytak. Most pedig hiányok álltak be a beszerzésben, megjelentek a birodalmi német műanyagok, de korántsem a várt olcsó ára-kon.

Megdrágult a megélhetés

A schilling bevonásával áttértek a márká-ra, ami ismét áremelkedést okozott. Bécs na-gyon drága város lett. Ezt elsősorban az ide-valósiak érzik, ha összehasonlítják helyzetü-ket a birodalmi német viszonyokkal. Eddig ugyanis nem sikerült még az új árakkal összhangba hozni a keresetet. Oly állami tisztségviselő, aki Berlinben például 800—1000 márkát keres, itt 600 schilling körüli fizetést kapott, ami márkába átszámítva, még jóval kevesebbet jelent. Az élelem is drágult, ez észrevehető az éttermekben, de ugyanezt hallja az ember háziasszonyoktól is. A ke-nyér minősége az utóbbi időben itt is lerom-lott, a főzelékek ára hatalmasat ugrott, gyümölcs ezideig alig látható és ugy hírlík, nem is lesz nagyon kapható; a birodalmi konzerv-gyárak akarják összevásárolni a termést.

Ezek után nem csoda, hogy az ember sok panaszt hall, ha egyszerű emberekkel beszél-gét, akik nem politikai szemzögből nézik a világot. Az a reményesség, hogy a zsidó üzle-tek kikapcsolásával a keresztény cégek fel- lendülése következik be, nem vált valóra. A borbélytól a kalaposig mindenki az ellenke-zőjét hangoztatta. Csendes város lett Bécs-ből, ahol már éjfél előtt némák és elhagyot-tak az utcák. Bécs már Schuschnigg utolsó éveiben halott volt; vagy legalább is tetsz-halott. Rikító és szembeszökő nyomorúság és szegénység, koldusok csoportjai. Bécs esz-tendőik óta már így él, lerongyolódván és kifosztottan.

Újra vizsátörő öntudat

A kisembert első sorban a gazdasági, meg-élhetési kérdések érdeklik és izgatják. Iga-zuk van azoknak a németeknek, akik ezt hangsúlyozták: — az átlag bécsit nem ér-dekli túlságosan Bécs főváros-e vagy nem. Csakugyan, a megélhetés a legelső probléma számukra. De azért mégsem szabad ennyire csak pozitivistának lenni, még a bécsivel szemben sem. Mert vannak más aggodal-mak, meghökkenő panaszok is. A bécsi fájd-alommal döbben rá, hogy kezd lefoszlani róla egy mitosz, amelyet már ugy viselt, mint testére öröktől fogva odaszabott könt-öst. A világháboru utáni békekötések óta a

nyugati hatalmak Bécsnek szánták a hiva-tást, hogy függetlensége mérközésével eltor-laszolja az utat a Dunamedence elől. Ezért dődelgették Ausztriát, azért engedték magu-kat újra meg újra megszarolni a mindig is ügyesen presszionáló osztrákoktól, ezért kö-zeledtek feléjük, hizelegtek nekik. És lassan maga az osztrák is elhitte mindazt, amivel bátorították: hogy Európa sorsa rajta dól el, hogy ők a világ első nemzete, hogy a „grande nation“, az agyondédelgetett búbajos, kedves, kulturált osztrákok.

Most hirtelen egyszerre vége mindennek. Látják, hogy a Nyugat cserbenhagyta őket, hogy a világ nélkülük is megáll, hogy hazá-juk immár nem nagyrahiatott állam, ha-nem tartomány csupán, amelyet munkához kell szoktatni. Egészen különös, hogy most éled bennük olykor-olykor valami dac és ön-tudat, az az osztrák önértet, amelyet annak idején hába akart megteremteni a szegény kis Dollfuss. De az is azért inkább csak bá-gyadt fájdalom, megsejtése az igazságnak: hogy vége az osztrák mítoszoknak és ezzel együtt talán Ausztriának is éppen ezért lesz igazán vége, mert utóbbi idejében már csak a mítosz erejéből állott fenn. (N. M.)

Nagy lendülettel fejlődik a román katonai és polgári repülés

Háromszázötven kilométeres óránkénti sebességgel száguldanak előre a vadász- és a bombavető repülőgépek. Repülő-meetingeket fognak rendezni a nagyobb városokban

Bucuresti, június 30. Nem kétséges, hogy a repülés, mint az egyes államok legfontosabb védekezési szerve, világszer-te nagy lendülettel fejlődik. Ezzel lehet magyarázni egyszerűs mind azt a magymér-vü érdeklődést is, amelyet az összes ille-tékes fórumok a korszerű fegyvernem iránt tanusitanak. Ugyiszlán ezzel ma-gyarázható azok a nagyszabásu anyagi beruházások is, amelyet e téren a szük-séges előrehaladásra fordítanak.

Századunkban a repülés leggyorsabb, legfontosabb és leghathatósabb védelmi eszköze az egyes államoknak.

A tervező mérnökök és a repülőügyi szakemberek fáradhatatlanul dolgoznak az egyes repülőtipusok és a repülőgépeken használt, ugyiszlán a léghelharító fegy-verek tökéletesítésén.

A román repülés

Öfelsége II. Károly király, a repülés régi és szenvedélyes szakembere, szemé-lyesen is foglalkozott ezzel a fegyvernem-mel s annak az ország védelmi berendezé-sébe való beillesztésével.

A román repülés ezért az utóbbi időben, évről-évre jelentős előrehaladást tett.

Míg 1930-ig harci repülőrajaink régi divatjamult repülőgépekből állottak, most az utóbbi idők technikai sebességi, korszerű fegyverekkel felszerelt, romániai gyártmányu repülőgépeink vannak.

A vadászrepülőgépekből álló rajok mel-lett ma már több egység nehéz és könnyü bombavető repülőgépeink van, ugyiszlán egy jókarban levő vízirepülőgépekből álló egységünk is, amely tengerpartunk meg-védésére hivatott.

A román repülés utóbbi években tapasz talható előrehaladása azonban nemcsak az elsőrendü minőségü anyag beszerzésé-ben áll, hanem a tiszták, a személyzet és a legénység kiképzésében is.

A román repülés személyzetének minő-sége, mint az oly sok esetben bebizonyult, a határokon túl is jó hírnévnek örvend.

A mindegyre tökéletesedő repülési anyag és a román repülők kiválósága ré-vén repülésünket rövidesen a kontinens legjobbjai között fogják említeni.

A polgári repülés fejlődése

A hadi repüléssel párhuzamosan az utóbbi időben örvendetes előrehaladást tett a polgári repülés is.

A Lares társaság jóvoltából az ország-nak ezidőszentü egész sereg utasszállító repülőgép áll rendelkezésére. Az említett repülőtársaság légi vonalaj szétében be-halózzák az országot és minden fontosabb gócpontot érintenek.

Nyaralásán, szabadságán
gyűjtsön a Keren Kafemetnek a vakációs kisperselyben!

A propaganda következtében a légi utasforgalom érezhetően megnövekedett. Az ország védelme és az évről-évre mind jobban fejlődő civilizáció biztonsága szempontjából a repülés elsőrendü tényező. Ennek az ügynek a fontosságát meg is értették azok a hazafiasságtól áthatott polgárok, akik nagy áldozatokat hoztak a román repülés fejlesztésének az érde-keben.

Légi bemutatók

Az utóbbi időben fokozott gondot for-dítottak arra, hogy az esetleges légtáma-dások elleni védelmi berendezést a polgár-ság minden részletében megismerje. Az ARPA társaság közreműködésével most az ország minden nagyobb városában re-pülő-meetingeket fognak rendezni, amelyek során a légi akrobatikán kívül célszerű védelmi programot is bemutatnak.

Az erre a célra felszerelt szíriának kellő időben fogják jelezni a légitámadási pró-bák kezdetét, hogy a közönség idejében fedezékébe húzódhassék.

A légvédelmi bemutatókból az ország lakossága szempontjából általános hasznu tanulságokat lehet levonni.

Mindezekből meg lehet állapítani, hogy az ország védelmére, a csapatok kiképzé-sére és felszerelésére rendszeres munka folyik. Románia tehát a nemzetvédelem szempontjából a tettek mezejére lépett.

— **Bimbózó lányok árnyékában.** A leg-nagyobb francia írónak, Marcel Proustnak, négykötetes, hatalmas műve „Bimbózó lá-nyok“ végre magyarul megjelent. A 4 kötet ára füzve 475 lej, diszk. tokban 634 lej. Proust „Eltűnt idők“ (1937) három kötet füzve 356 lej, kötve 475 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen újdonságegyszeret.

— **Felvágta ereit egy ismert bucuresti mérnök.** Bucurestiből jelentik: N. Beligradeanu ismert bucuresti mérnök öngyilkossági szándékból felvágta ereit a Str. Brezoianu 29 szám alatti lakásán. Súlyos állapotban kór-házba szállították. Tettének okát nem ismer-rik.

— **Közigazgatási vezérfelügyelő Bara-Maren.** Tudósítónk jelenti: Hodor Vik-tor dr. közigazgatási vezérfelügyelő Co-man Simion személyi ezredes-prefektus társaságában hivatalvizsgálatot tartott a baia marei városházán, ahol különösen a pénzügyi helyzetet tanulmányozta, külön érdeklődött arról, hogy a város milyen ki-utalásokat nem fizetett ki és utasításokat adott a további városvezetésre. A vezér-felügyelő megelégedését nyilvánította Ni-tescu alezredes polgármesternek a tapasz-taltak fölött.

A legfurcsább palesztinai intézmény: az adósok börtöne

Hogyan juthat valaki Palesztinában az adósok börtönébe

Tel-Aviv, június 30. Vigyázz zsidó kis polgár, őrizkedj az adósságoztól és fizess pontosan! Mert legfeljebb csak rabbi szózata marad meg számodra vizsgálatul, ha Palesztinában az adósok börtönébe kerülisz. Sok minden szépsége és engeteg megpróbáltatása mellett ezzel is szolgál Palesztina: az adósok börtönével, ahová kíméletlenül lecsukják azt az embert, aki elmulasztja pontos határidőre adósságát megfizetni.

Palesztina évszázadokon keresztül török uralom alatt állott. Törökország pedig megörizte régi hűbéri hagyományait. Megtartotta az adósok börtönét. A török ur börtönbe csukatta adósát. Nem is engedte ki, míg tartóztatását ki nem fizette. Attól kezdve, hogy a zsidó telepítési munka virágzó életet varázsoit az évszázados homokbuckákra és új társadalom támadt az új élet nyomában, a tiltakozások özőne indult meg a középkori intézmény ellen, melyet az angol mandátum változatlanul megőrzött. Az indoklás: még nem egységesítették a törvénykezést, a palesztinai jogrend még részben a török, részben az angol gyarmati törvénykezés, másrészt pedig a zsidó, illetőleg az arab vallási törvénykezés keveréke volt. Hosszu évek munkájával igyekeztek rendet teremteni ebben a zűrzavarban, mely érzhetően sok fogas kérdést vetett fel az ügyvédek és bírák számára.

Mégis megmarad az adósok börtöne

Mig aztán szép sorjában, tempós angol lassúsággal összegezni igyekeztek a törvénykezést. Mindenki várta, hogy az adósok börtönét egyszerű és mindenkorra eltörölje a kormány. Ez azonban nem történt meg. Az 1931-ben életbe léptetett egyik új törvénykönyv javított kiadásban újra törvényerőre emelte az adósok börtönét.

Mikor csukják le az adóst?

A törvény felhatalmazza az ügyészt, hogy letartóztatási végzést adjon ki az adós ellen, a hitelező kívánságára, ha az adós meghatározott terminusra nem teljesíti fizetési kötelezettségét. A legnagyobb börtönbüntetetés nem lehet nagyobb 21 napnál. A maximális összeg, amelyért börtön jár, havi egy font részletfizetés nemteljesítése. Ugyanez az elbírálás a készpénz fizetés és a váltó tartozás esetében. Sőt: a váltó zsírása is hívőre kerülhet, ha a felvevő meghalt, vagy ismeretlen helyen tartózkodik. Így került négy és fél fontos fedezeti (!) váltó aláírásáért börtönbe Palesztina egyik szellemi kiválósága. Igaz viszont, hogy hamar bocsánatot is kértek tőle.

Kiűnő elnöke a törvénynek, hogy aki leülte az egy font adósságáért a maga egy napját, az mentesül az adósság megfizetésétől. Mindehhez a törvény óvatosságot is hoztat, hogy egyazon adósságért kétszer ülni nem lehet. A fizetésképtelenséget bejelentő, vagy csődöt mondó kereskedő, vagy iparos mentesül a börtöntől. Ez csak a kis adósoknak való.

A pszichológiai törvény

Pszichológiai magyarázata van annak, hogy az angolok érvényben tartják ezt a törvényt. Az ország nagy többsége szabadságát imádó, fékezhetetlen szabadságát imádó ember nem bírja a börtönt. Inkább fizet. Lehet ugyan, hogy ez egyben a rablás terjedését segíti elő, de viszont a rablásról is törvény intézkedik és jaj annak a nomádnak, akit rajta csipnek, hogy rabolt. Ebben az esetben is pénzzel akarja megváltani veszélyeztetett szabadságát.

Természetesen más lapra tartozik, hogy időközben gyorsan felszaporodott a nem-nomád életet élő zsidók száma. Hiszen Palesztina azért van, hogy véget vessen a kétezer éves zsidó nomádságnak. A törvényt pedig a zsidókra is alkalmazzák. Mint ahogyan nemrégiben bírói döntés mondta ki, hogy a többség Palesztinában nem büntetendő, mert az ország többsége vallási törvényeinél fogva ezt természetes életmódjának tekinti. Így tehát miután az arab azt is életmódja természetes velejáróságának tekinti, hogy adós-

ságokért időnként börtönbe kell vonulnia, a zsidók is börtönnel szenvedik meg ifjúkori ballépéseiket, vagy apróbb adósságukat.

A rabbi felhívása
Nemrégiben a rabbi felhívása szólította fel a hivatást, hogy a gazdasági válság mai nehéz napjaiban ne folyamodjanak a letartóztatás fegyveréhez adósságaikkal szemben. Ez a törvény ugyanis kintő eszköz a személyi bosszu levezetésére. A palesztinai ember bosszút állhat szegényes elleniségén, ha egy fontos kölcsönöz neki. Igen gyakran „tévedések” következtében kerülnek zsidók a börtönbe. A hitelező feljelenti az adóst, csak azért, hogy kiszorítsa belőle a pénzt. Viszont az adósból nem lehet semmit kiszorítani és akkor a hitelező egyszerűen észreveszi, hogy az adósa börtönben ül ugyan, de pénzt nem

ad. Ilyen tévedések esetén alárhányszor a hitelező fizeti ki saját magának az adósságot, hogy peches üzletársát kimentse a bajból.
Az adósok börtönének furcsa intézménye így sok bajnak és humornak a forrása. De viszont nemsokára megszűnik, ha ugyan igaz, hogy az egész mandátum megszűnik. Az adósok fellélegezhetnek. Az emberek örülhetnek: lehet adósságot csinálni, régi, jó gátlubeli módra...

Barzilay István

Ha a csempészek nem tudnak sakkozni...

Sakkfigurák belsejében akartak drágaköveket a határon átesempészni

Bucuresti, június 30. Messzeágazó csempészt lepleztek le a román-magyar határ egyik pontján. A csempészeket endkiül érdekes körülmények között fogták el a nemzetközi gyors egyik II. oszt. fuilkéjében, hol a csempészek nyugodtan sakkoztak. — A vámtisztviselő kérdése: — Van-e valami elvámolni való?... — a csempészek közömbösen vonogatták vállukat és szótlanul börtöndőre mutattak. A vámtisztviselő felületesen átnézte a börtöndők tartalmát, majd néhány pillanatig megállt, mert véletlenül kintő sakkjátékos volt és kíváncsi volt az „izgalmas” játék fordulataira. Közben csodálattal látta, hogy a sakkfigurák meg nem engedett, lehetetlen összevisszaságban állnak a táblán

s a gyanússá lett utasok a játékot csak utánozzák.

Nyilvánvaló volt, hogy valami van a „játék” hátterében, a vámtisztviselő elkobozta a sakkfigurákat, a határrendőrség szobájába kísérte az utasokat. A figurák belsejében az-án számos gyönyörű briliánskővet találtak s az őrizetbe vett „játékosok” beismerték, hogy így akarták kicsempészni a drágaköveket az országból.

A csempészek nevét a nyomozás érdekében titokban tartják. Valószínű, hogy messzeterjedő csempészsőről van szó és titkos társaik vannak román és magyar városokban. A veszedelmes csempészbanda tagjainak leleplezésre eljárás indult.

Nagyszabású keretek között nyílt meg Botosaniban a Kulturális Liga kongresszusa

Bucuresti, június 30. Botosaniban Iorga professzor elnöke alatt tegnap megnyílt a Kulturális Liga kongresszusa, amely valóságos nemzeti ünneppé terebélyesedett ki.

A kormányt a kongresszuson Ionescu-Sisesti képviselte. A kongresszus tagjai előbb istentiszteleten vettek részt, majd az Eminescu színházban kezdetüket vették a kongresszus tanácskozásai. Közfelkiáltással, egyhangú lelkesedéssel Iorga professzort választották meg a kongresszus elnökévé, aki nagy beszédet mondott, majd felolvasta az uralkodóhoz intézett

hódoló távirat szövegét.

Délután az érdemleges tárgyalásokra került sor. Félhat órákor a kongresszus tagjai látogatást tettek a Iorga muzeumban és megtekintették a Kereskedelmi és Iparkamarában a román munka kiállítását, majd fél 8 órákor Iorga professzor vezetésével Ipotesti faluba rándultak ki, ahol Eminescu gyermekkorát töltötte. Itt meglátogatták a muzeumot és templomot, majd este visszatértek Botosaniba, ahol az Eminescu színházban diszelszadason vettek részt.

Az eviani kongresszuson Anglia a zsidók kitelepítését illetőleg kész programmal áll elő

A kitelepítés feltételei: Németország fizesse a kitelepítés költségének egyharmadát, ne fossza meg a birodalomból kivándorló zsidókat vagyontárgyaiktól és járuljon hozzá a foglalkozási és korcsoport szerinti kivándorláshoz

London, június 30. Julius 6-án kezdi el tárgyalásait a genfi tó partján fekvő kis fürdőhelyen, Evian les Bainsban a Roosevelt által összehívott menekültügyi világkonferencia. Anglia volt az első, amely a nagyjelentőségű konferenciára kiküldendő bizottságát összeállította. A brit kormány lord Wintertont, Lancaster hercegség kancellárját, az angol kabinet tagját és Palairret volt bécsi angol követet bízta meg az eviani angol delegáció vezetésével.

Anglia csak háztartási alkalmazottakat tud befogadni

— Sok osztrák kivándorló talált új házára Angliában az Anschluss óta. Ezek

azonban nagyrészt rokonok körében helyezkedtek el, akik felelősséget vállaltak azért, hogy a kivándorlókat eltartásáról gondoskodnak, nehogy azok az állam terhére váljanak. Az angol osztrák zsidó kivándorlókat kérésre kapott csak munkavállalási engedélyt azokban a foglalkozási ágakban, ahol meglehetősen kicsi a munkakinálalat Angliában. Ma nálunk az a helyzet, hogy külföldi intellektuelek számára egyáltalában nincsen elhelyezkedési lehetőség. A technikai pályák néhány szakán viszont egy-két bevándorló még munkát találhat, háztartási alkalmazottak azonban még mindig igen jól és gyorsan

elhelyezkedhetnek. Az angol belügyminisztériumban tudomásom szerint több mint ötvétezer bécsi kérvény fekszik. Zsidóké, akik mind Angliába, vagy a dominiumokba óhajtanak bevándorolni. A kérvények nagy tömege természetesen erősen késlelteti azok elintézését. Hetekig, sőt hónapokig tart, amíg egy-egy bevándorlási kérelem ügyében az összes körülményeket mérlegelő illetékes hatóság dönteni tud.

Washingtonban is erősen folyik az eviani menekültügyi konferencia anyagának előkészítése. Az amerikai laboratórium keretében hír szerint az Egyesült Államok kiküldöttei javaslatot terjesztenek a konferencia elé annak pontos meghatározása céljából, ki tekinthető menekültnek és tarthat igényt a konferencia határozatainak megfelelő védelemre és támogatásra.

Az amerikai álláspont szerint nemcsak azokat a személyeket kell menekülteknak tekinteni, akik Németország területét már elhagyták, hanem minden olyan egyént, aki Németországból kivándorolni óhajt.

A két angol államférfit szakértők egész serege kíséri el a menekültügyi konferencia színhelyére. A szakértők az angol belügyminisztérium, kereskedelemügyi minisztérium és munkaügyi minisztérium főtisztviselői közül kerültek ki. A kifejtött szakértők azonnal összekötöttek léptek a dominiumok és kolóniák kormányaival és együttesen tanulmányozzák a speciális kvalifikációval rendelkező osztrák és németországi zsidó kivándorló elhelyezkedési lehetőségeit az angol birodalom különböző államaiban. Így már kész tervezet tel léphetnek a konferencia elé és jelentékeny mértékben segíthetik elő Roosevelt nagy tervét, amely a kivándorló ausztriai és németországi zsidók vagyontárgyainak és elhelyezésének céljait szolgálja.

A kiküldött szakértők egyik vezetője a konferencián tárgyalásra kerülő tervezetről a következőket mondta:

— Elsősorban tengerentúli államok és kolóniák jönnek tekintetbe az Ausztriából és Németországból kivándorolni kényszerülő zsidók elhelyezésénél, akiket blokk-szerű településeken szándékozunk elhelyezni. A telepítési akciót egy e célra létesítendő nemzetközi alap finanszírozná. Az a terv, hogy a telepítés költségeihez egyharmadát Németország, egyharmadát a települést engedélyező ország és egyharmadát kölcsön formájában a telepítési alap fedezze. Amennyiben — Németország erre hajlandóan mutatkoznék, évente 50—70 ezer kivándorló elhelyezését lehetne biztosítani, természetesen csak abban az esetben, ha a német birodalom nem fosztaná meg az országot elhagyó zsidókat vagyontárgyaiktól és hozzájárulna ahhoz, hogy a kivándorlás lebonyolítása előre meghatározott terv és alapelvek szerint a kivándorlóknak foglalkozási- és korcsoportokba való beosztása alapján bonyolódjék le.

Rupert Rezső interpellációja a „zsidótörvény” végrehajtása ügyében

Budapest, június 30. Rupert Rezső interpellációt jegyzett be a zsidótörvény végrehajtási utasítása tárgyában. Rupert Rezső interpellációjában többek között azt kérdezi a miniszterelnöktől, egyetért-e vele abban, hogy a zsidótörvény végrehajtási utasítása több pontban sérti a törvényt és hajlandó-e a sérelmes intézkedéseket, amelyek a magyar nép lelkiületével is ellenkeznek, visszavonni.
Mint hogy a képviselőház a nyári szünet előtt már érdemleges ülést nem tart, Rupert csak összettel mondhatja el bejegyzett interpellációját.

Transilvaniai cionista közélet

Fellendülés a szervezeti életben. Új helyi csoportok és reorganizációk. Sékelakció. Körzeti irodák

Az ardeali cionista közéletben az utóbbi hónapok folyamán határozott fellendülés tapasztalható. Altalában megállapítható, hogy az ardeali zsidóság körében eddig sohasem tapasztalt palesztina-hangulat uralkodik, melynek okát egyrészt a zsidóság általános helyzetének fokozatos leromlásában, másrészt a Zsidó Államba vetett reményekben kell keresni. Ezt a Palesztina-hangulatot alkotó és tetterős cionizmussá akarja átváltoztatni a Zsidó Nemzeti Szövetség.

A körzeti irodák. A cionista munka fokozásának szempontjából rendkívül jelentőséggel bír a cionista körzeti irodák felállításása, amelyek a körzeti titkárok vezetése alatt egy a Szervezet, mint az Alapok tevékenységének folytatóságát a fokozását fogják biztosítani. A KIB legutóbb három ilyen körzeti iroda felállítását határozta el, amelyek működésüket már meg is kezdték. A cluj-i körzeti irodának Fischhof Emil körzeti titkár vezetése mellett Cluj, Someș, Bistrița és Turda megyékre terjed ki a hatásköre. Az oradeai körzeti iroda dr. Bárdos Imre vezetése alatt Bihar-megye cionista ügyeit intézi; míg a satu-mare-i körzeti iroda Klein Armand körzeti titkár vezetésével Satu-Mare, Maramures és Salaj megyékben fejt ki tevékenységet.

A körzeti irodák tevékenységét körzeti vezetőség irányítja, mely a körzeti központ helyi csoportjának elnökeiből, KKL és KH biztosaiból áll. Ezekon kívül a tárgy-muresi helyi csoportnak Siche-mann Mária és a sziget-i helyi csoportnak Kálmán Kálmán vezetése mellett van állandó irodája, a közeljövőben valószínűleg sor fog kerülni az aradi és braszovi körzeti irodák felállítására.

A sékelakció az egész országban beindult és az eddigi előjelek után itélve szép eredménnyel fog végződni, a legtöbb helyen már eddig is az elmúlt évi akcióval szemben növekedés mutatkozik, ami a cionizmussal szemben általános megnyilvánuló érdeklődést figyelembevéve érthető is.

Új helyi csoportok. Dr. Mózes László szervező körúti során új helyi csoportokat alakított, illetve reorganizált Ardeal különböző városiban.

Röviddel ezelőtt reorganizálódott a sighet-i helyi csoport dr. Krausz Ferenc elnök, Fuchs József ügyvezető elnök, Szmuk Ignác, Mendelovits Albert és Dr. Weisz Oszkár alelnökök, valamint Kahán Kálmán titkár, Taub Dezsőné KKL, Marmor Rafael KH és Szmuk Ignác sékelbiztos vezetése alatt. A helyi csoport vezetősége igen élénk aktivitásba kezdett és szép eredményeket ért el. Rendszerezte a diákokat és a cionista előadásokat és biztosította az ifjúság működését.

Viseul de Sus-on a helyi csoport az özs-zsidóság élénk részvételével alakult meg Kaufmann Ignác hitközségi elnök díszelnöksége mellett a következő vezetőséggel: elnök Perl Wolf, társelnök dr. Hager Samu, titkár és KKL-biztos Appel Dávid, KH-biztos Engelstein László, pénztáros ifj. Fruchter József.

Borsán, ahol a helyi csoport elnökének Fruchter Herz-et, ügyvezető elnökének Rath Albert hitközségi elnököt, titkárának Fruchter Móttl-t, pénztárosának Wieder Altert, KKL-biztosnak Fruchter Szurit és KH-biztosnak Birnbaum Salamont választották meg, a helyi csoportban szintén részvesz a helység valamennyi jelentős zsidó tényezője.

Bistrița-n a reorganizált helyi csoport elnöke dr. Halberg Gyula, az irányítás és a tényleges vezetés munkáját pedig Pistiner Efráim végzi egy bizottság élén.

Az Azurol és a Sidol fuzionáltak

A Sidol szabadalmak külföldi tulajdonosainak égisze alatt 1929-ben Aradon megalakult az Azurol Vegygyár Rt., majd 1931-ben Bucarestben a Sidol Company S. A. R., amelyek fémtisztító szereket állítottak elő és hozták forgalomba.

A két azonos érdeklődésű iparvállalatot most fuzionálták olyképpen, hogy az Azurol magába olvasztotta a Sidol részvénytársaságot. A fuzió technikai keresztülvitel érdekében az Azurol részvénytőkéjét 8.100.000 leire emelte. A fuziót megelőzőleg az Azurol Bucarestben főközpontot állított fel, a Sidol pedig székhelyét Bucarestből Aradra helyezte át.

Dejen az újonnan megválasztott vezetőség Rosenthal Ignác elnöke, Singer Zoltán ügyvezetősége mellett komoly feladatok előtt áll, hogy a régóta tartó stagnálásból ismét aktív helyi csoport-életet teremtsen. A KKL

Megnyílt Bucarestben a városok nemzetközi kongresszusa

Számos angolai és amerikai delegátus vesz részt a kongresszuson

Bucaresti, június 30. A főváros törvényhatóságának díszterében tegnap este 8 órakor nyitották meg a Városok Nemzetközi Szövetségének és a Közigazgatási Tudományok Intézetének konferenciáját. A megnyitót ülésen elsőnek Calinescu belügyminiszter szólt fel, aki örömeinek adott kifejezést afelett, hogy Bucarestben üdvözölheti a díszes vendégeket, üdvözölte a megjelenteket a Románia nevében és végül arról beszélt, hogy Románia nemrégiben új alkotmányt kapott, amelynek szerencsés áldásait nagy meglepéssel láthatjuk nemsokára. A belügyminiszter megnyitó beszéde után Montagu Harris, a Városok Nemzetközi Szövetségének elnöke

ügyeket Hochstadt Géza, a KH-t dr. Weinberger Manósné intézi, sékelbiztos Singer Ferenc és a helyi csoport pénztárosa Riedler Samu.

A mediasi, braszovi, sft, gheorgheni, mercureai és reghizi helyi csoportok újalakításáról beszámoltunk már.

A cionista ifjúság közös táborozása. A Jom Hanoar határozata és a KIB kívánsága értelmében folynak az előkészületek az ifjúság közös mosavájának megrendezésére, amely előreláthatóan július végén meg is fog valósulni és annak keretében lesz megtartva az ezévi ifjúsági konferencia — Jom Hanoar — és a hebraizációs nap, — a Jom Ivri.

mondott köszönetet a szíves fogadtatásért. Csütörtökön reggel a fővárosi primaria díszterében tovább folytatták a kongresszus tanácskozásait, délelőtt 12 órakor a vendégek a fővárost tekintették meg, majd egy órakor Snagovba rándultak ki, ahol Bucaresti városi tanácsa a nyílt mezőn ebédet látta vendégül a delegátusokat. A banketten résztvették többek között: Montagu Harris (Anglia), Vlodek (Lengyelország), Vinek (Belgium), May Chester és Guy Moffet (Amerika), Puget (Franciaország), Kiriazides (Görögország), Leimbruger (Svájc), Henry Bunbury (Anglia), míg Romániát Roban Davidescu és Jean Vermeulen képviselték.

KÖZGAZDASÁG

A hadseregszállításokból származó tartozások kifizetésére újabb megállapodás jött létre a kormány és a szállítók között

A kormány és a hadsereg szállítói között újabb megegyezés jött létre a szállítók követeléseinek kiegyenlítése tekintetében. A megegyezés szerint a szállítók az 1938—39. költségvetési évben esedékes követeléseik 85 százalékát készpénzben, 15 százalékát pedig kincstári bonokban kapják meg.

Ezek a bonok 4 és félszázalékos kamatozásúak lesznek és 1940-től kezdődőleg 1943. évig bezárólag kerülnek beváltásra.

A kincstári bonok adó és illetékmentesek és a nyilvános árlejtéseknél garanciaként letétbe helyezhetők. A kincstári bonok adók fizetésére is felhasználhatók, amennyiben a bonok esedékessé válása előtt 30 nappal az adóhivatalokhoz benyújtottak.

A szállítók és a kincstár között létrejött megegyezésre vonatkozó rendelettervény a Hivatalos Lap június 20-iki számában jelent meg.

Negyven százalékkal magasabb árakon fogja szállítani a CAPS a tüzfát az állami hatóságoknak

A Hivatalos Lapban megjelent az a minisztertanácsi jegyzőkönyv, amely megállapítja azokat az árakat, amelyeket a CAPS fog az állami hatóságoknak szállítandó tüzfáért felszámítani.

Szakmai körökben nagy meglepetést keltett, hogy ezek az árak átlagosan 30-40 százalékkal magasabbak, a tavalyi áraknál. Természetesen az erdőkinctár áremelése az amugy is szilárd tüzfapiacot

mégjobban megszilárdította.

Egy vagon tüzfát árát 10 tonnás vagonban, a megrendelő hivatal udvarára beszállítva 8800 lejbe állapította meg a CAPS bucuresti paritásában, ami 2000 lejjel több a tavalyi áraknál. Ismailban és Constantában átadva 9100 lej egy vagon kincstári fa ára, Basarabiában 7000—8000 lej között ingadozik, Caliacrában pedig 9500 lej vagononként.

Kiket jelölt a magyar gyáripar a felsőházi tagságra?

Budapest, jun. 30. A gyáriparosok két felsőházi képviselőjének mandátuma július 29-ével lejár. Erre való tekintettel a GYOSZ Hegedűs Loránt elnöke alatt szombaton közgyűlést tartott, hogy kijelölje azt a hat tagot, akik közül kettőt a kormányzó a gyáripar képviselőiben a felsőházba fog kinevezni. A Gratz Gusztáv vezetése alatt lefolyt titkos választás eredményeként a gyáriparosok a következőket jelölték: Chorin Ferenc, Buday-Goldberger Leó, Biró Pál, Fellner Pál, Hirsch Albert és Láng Gusztáv. A választás eredményét felterjesztik.

A Mica, a Petrosani és a Resița részvételével megalakult Bucarestben a Bancgaz S. A. vegyipari vállalat

A *Dumăbiana Fabricii și Rafinerii de Zahăr S. A. R.*, Bucaresti, az 1937. üzletévre kimutatott 58.542.939 lej tiszta nyereségből részvényeseinek részvényenként 35 lej, azaz 7 százalék bruttó osztalékot fizet.

Bancgaz S. A. R. cég alatt Bucarestben részvénytársaság alakult a folyékony és szilárd halmazállapotú szénhidrátoknak gázosított szénhidrátokká való átalakítására, illetőleg az ezzel kapcsolatos talál-

mány kihasználására. Amint értesülünk a részvénytársaság már megkapta a működési engedélyt.

Az 5 millió lej részvénytőkéjű vállalat alapításában a Mica S. A. Miniera, a Petrosani szénbányavállalat és a Resița Művek egyenként 1.600.000 lej, Martin Banc, Constantin Manoliu, Mihail Fachirov és N. Constantinescu mérnök egyenként 50 ezer lej tőkével vett részt. A fentiek kivül száz alapító részt is kreáltak, amiből a Petrosani és Martin Banc egyenként 25 darabot, a Mica és Resița egyenként 20 darabot, Constantin Manoliu pedig 10 darabot kapott.

Hollandia megszigorította a külföldiek beutazását

Hága, június 30. A holland igazságügyminiszter a külföldiek beutazására vonatkozó határozatokat rendeltileg megszigorította. A rendelet értelmében azok a külföldiek, akik rokonait, vagy barátait meglátogatására akarnak Hollandiába utazni, a jövőben igazolni tartoznak, hogy meghívás folytán utazni oada. A rendelet elsősorban az ugynevezett emigránsok ellen irányul, akiket még rövidtáru látogatásra sem engednek be az országba.

Iorga a vegyeslakosú városokban tiszta román városnegyedek alapítását javasolta

Bucuresti, június 30. A Kulturális Liga botosani kongresszusán Iorga professor ismét felvetette a javaslatot, hogy a vegyeslakosságú városokban tiszta román városnegyedeket teremtsenek. Ezek a városnegyedek a mi embereink megegyezéséből, szolidaritásából, enrgiájából kell, hogy megteremtődjenek, de az összes városi hatóságok azonnali és feltétlen támogatást kell, hogy nyújtsanak számunkra. Ezekben a negyedekben román gyárak épülnének, ahol románok találnak kenyeret, jótékonyági intézetek, virágzó iskolák és román kereskedelem, amely saját lerakataiból látja el az állami szállításokat és forgalomba hozza a paraszti termékeket.

A kongresszus egyébként elhatározta, hogy módosítja a liga alapszabályait és onnan száműznek minden politikát. A gazdasági és kulturális akciók párhuzamosan fognak haladni.

A háborús cserkészek szövetsége dísztaggá választotta Argeseanu hadügyminisztert. Bucarestből jelentik: Dimancescu, a sajtó- és propagandaosztály főnöke és a háborús cserkészek szövetségének elnöke, tegnap egy küldöttség élén, melynek tagjai Chirila őrnagy, Florescu százados, Vasiliu Bermond mérnök és Strabanesco ügyvéd voltak, megjelent Argeseanu tábornok nemzetvédelmi miniszter előtt és átnyújtotta a szövetség jelvényét. Dimancescu sajtófőnök megköszönte Argeseanu tábornoknak a szövetség iránt tanúsított jóindulatát és közölte, hogy érdemeinek elismerésül dísztaggá választották meg, majd átadta az erről szóló okdevelet. Argeseanu tábornok megköszönte a kitüntetést.

Székrekedésben szenvedőknél reggel felkelskor egy pohár természetes Ferenc József keserűviz a belek eldugulását gyorsan megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét megélénkíti, a vért felrészíti, az idegeket megnyugtatója, s így kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Dollárcápák. A Nobel-díjas Sinclair Lewis legújabb könyve, 271 lap füve 132 lej, köve 158 lej. Az író megelőző könyvei Pantheon-nál: Pillék 125 lej, Szegény leány, köve 63 lej, Babbit füve 66 lej, köve 92 lej, Doderworth (512 lap) füve 99 lej, köve 125 lej Lepagenál Cu. Postán utánvéttel. Kérjen újdonság jegyzéket Lepagetől.

Kovaköcsempészést lepleztek le a cernăuți vonaton. Bucarestből jelentik: A Cernăuți közelében levő gicavodai vámvihatalban nagyszabású kovaköcsempészésnek jöttek a nyomára. Az egyik gyorsvonat vonatvezetőjének felkérésében a vámvihatal tisztviselői egy csoportot találtak, amelyben tizezer darab kovaköcs volt. Kihallgatása során a vonatvezető azt vallotta, hogy a csomagról és annak tartalmáról előzetesen semmit sem tudott. A vizsgálat tovább folyik.

Antiszemita-e a fasiszta Olaszország?

Objektív beszámoló az olaszországi zsidóság helyzetéről. A közéletben nem szerepelnek többé zsidók, de hivatásaikat szabadon gyakorolhatják

A fasiszta Olaszországnak a zsidókérdéssel szembeni magatartásáról rendszerint hamis beállításban értesül a zsidó nyilvánosság. E sorok írója, aki éveken át élt Olaszországban, megkísérli az alábbiakban a fasiszta rendszerrel szembeni minden elítélést nélkül világot, áttekinthető képet nyújtani az olaszországi zsidóság helyzetéről.

A szabadelvű Olaszországban a zsidók helyzete kitűnő volt. Az emancipáció nem üres frázis volt, hanem a mindennapi élet valósága. Alig akadt olasz kormány zsidó miniszter nélkül. Luigi Luzzatti, Tedeschi, gróf Ottolenghi, Stringher és sok más kiváló politikus vált díszere az olasz kormányoknak, amelyeknek élén is nem egyszer zsidó állott. A képviselőháznak mintegy husz zsidó tagja volt, a szenátusban szóhoz jutottak kiváló zsidó személyiségek. Polgári egyenjogúságukat maradéktalanul keresztül vitték.

Zsidók a tudományos életben
Érdekes, hogy az olasz zsidók foglalkozásbeli rétegződése részben eltér más országok hitorsosaitól. Az újságírásban

például egyáltalán nem játszanak szerepet és az irodalomban — Sem Benelli-től, Guido Da Veronától, Sabatino Loebertől eltekintve, ugyancsak gyengén vannak képviselve. A tudományos életnek csaknem minden ágában megtaláljuk azonban őket. Az egyetemeken több neves zsidó professzor működik. A milánói egyetemen például Mario Falco zsidó tudós az egyházjog professzora lett. Az olasz zsidók fegyverrel is szívesen szolgálták a hazát. A világháború befejezése után tizenkét aktív zsidó tábornoka volt az olasz hadseregnek. A polgári közhivatalokban vezető szerephez jutottak. Enrico Nathan éveken át Róma polgármestere volt. Az olaszok a középkor óta kereskedő néppé lettek, úgy, hogy zsidóknak a kereskedelem és iparban vitt szerepe nem bir jelentőséggel. Az orvosok, ügyvédek és mérnökök között is számos zsidó akad. Tulsulyra azonban sehol sem jutottak, ami főleg abban leli magyarázatát, hogy különböző olyan foglalkozási ágak is nyitva állottak előttük, amelyekben másutt zsidó nem tevékenykedhetik.

hogy Olaszország zsidó-politikája antiszemita jellegű volna. Ez a zsidó-politika inkább cikk-cakkos vonalban mozog és nem látható előre, hová fog vezetni. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy Olaszország Európa egyetlen országa, amely a más országokból a numerusz klauzusz folytán kiszorított ifjúság előtt minden megszorítás nélkül megnyitotta főiskoláinak kapuit. Az olasz kormány határozottan jóindulatú magatartást tanúsít a Németországból elmenekült zsidó bevándorlókkal szemben, engedélyezte számukra hacsára telep és különböző iskolák létesítését és messzemenő támogatást nyújt a revizionisták által Civita-Vecchiában létesített zsidó tengerészeti iskolának.

Zsidó hitközségi törvény

A fasiszta Olaszország 1930-ban zsidó hitközségi törvényt hozott, amely legjobban ilyen szerű alkotása a diaszporának. A törvény megerősíti a hitközségek befolyását

és minden zsidót kényszerít arra, hogy tagja legyen ennek a közjogi testületnek. Ugyanez a törvény hívta életre a zsidó hitközségek szövetségét, melynek alapszabályaiban elő van írva, hogy felvehetik az érintkezést a külföld hasonló intézményeivel. A zsidó diaszpóra történetében először fordul elő, hogy valamelyik kormány nemcsak, hogy nem itéli el, de ellenkezőleg törvényesen lefekteti a magyarországi zsidóságnak a külföldi zsidósággal való kapcsolatát.

A néhány tulbuzgó asszimiláns által teremtetett egyesületet: a zsidóhitű olaszok szövetségét leintette a kormány és rövid, az egyesület által előidézett válság után az olaszországi zsidóság szellemi irányítását ismét David Prato római főrabbi, a pozitív zsidó irányzat előharcosa vette kezébe. Ellenfele Linzzi nyugalmazott tábornok, az asszimilánsok vezetője, akinek jelszava volt: „a zsidóságnak egyetlen célja van: a fasiszmust szolgálni” — a vereség után csalódottan vonult vissza a zsidó közéletből.

Nem lehet tudni, hogy mit hoz a jövő az olaszországi zsidóság számára. Az olasz-angol egyezmény mindenesetre reméli engedi, hogy Olaszország zsidó politikájában enyhülés következik be és az olasz külpolitika revízió alá veszi álláspontját a palesztinai kérdésben is.

Bató Lajos

Sulyos parlamenti vihar támadt Sandys angol képviselő és egy magasrangú katonai méltóság hadügyi indiszkréciója miatt

Haditörvényszék elé állították az angol hadügyminisztérium egyik magasrangú főtisztviselőjét

Churchill a háttérben?

London, június 30. Lapunk tegnapi számában röviden jelentettük, hogy Sandys konzervatív képviselő egy, a hadügyekről szóló interpellációja miatt sulyos parlamenti bonyolalom támadt, amely felkavarta az egész angol közvéleményt és igen kellemetlen helyzetbe hozta a kormányt. Az ügy miatt az angol hadügyminisztérium egyik magasrangú tisztjét fontos katonai titkok elárulása miatt haditörvényszék elé állították.

Sandys képviselő bizalmas katonai adatok titokkába jutott, amelyeket interpelláció formájában akart szönyegre hozni az alsóházban.

Interpellációját azonban nem mondhatta el, mert az igazságügyminiszter közbelépett a fontos honvédelmi érdekekre való hivatkozással megakadályozta a katonai titkok szellőztetését. Ezek a katonai titkok az angol légvédelemre vonatkoznak és az igazságügyminiszter megállapítása szerint mindössze öt hivatalos személyiség tud róluik. Ilyen körülmények között könnyű volt megállapítani, hogy az öt magasrangú személyiség közül ki szolgáltatja az adatokat Sandys képviselőnek. Az Evening Standard jelentése szerint az illető a hadügyminisztérium egyik magasrangú tisztje, akinek a nevét egyelőre nem közlik a nyilvánossággal.

Összeült a haditörvényszék
Kedden rendkívüli minisztertanács tárgyalta a kínos ügyet és arra az elhatározásra jutott, hogy a szóbanforgó magasrangú tisztet katonai titkok elárulása miatt haditörvényszék elé állíttatják.

Chamberlain miniszterelnök az alsóház keddi ülésén bejelentette, hogy a kormány tagu parlamenti bizottság kiküldését kéri az ügy megvizsgálására. A bizottság zárt ajtók mögött tárgyal és korlátlan teljhatalommal folytatja vizsgálatait. Az alsóház mai ülésén széleskörű vita lesz arról a kérdésről, hogy a honvédelem érdekei milyen mértékben korlátozzák az alsóház tagjait interpellációs jogukban.

A keletangliai katonai kerület vezénylő tábornoka kedden este elrendelte a haditörvényszék összehívását annak kivizsgálására, kinek a révén és milyen uton szerezte Sandys konzervatív képviselő azokat az adatokat, amelyekkel az angol légvédelem nyilvánosságát akarta szóvátenni a parlamentben.

A Sandys-ügy politikai háttér
Londonban valószínűnek tartják, hogy a hadügyminisztérium véd alá helyezte magasrangú tisztje nem közvetlenül Sandys képviselőnek szolgáltatatta ki a szóbanforgó légvédelmi titkokat, hanem Winston Chur-

chill volt hadfelszerelésügyi miniszternek, aki tudvalevően élesen szembeáll Chamberlainnal a kormányparton belül. Sandys képviselő: Churchill veje. Churchill pedig egyik kezdeményezője volt az új angol fegyverkezésnek és továbbra is nagyszabású propagandát folytat a fegyverkezésnek, különösen a légi fegyverkezésnek megerősítése érdekében. Erre a propagandára Churchillnek külön iróda van, mely szinte a kormányával egyenrangú belpolitikai és külpolitikai információkkal rendelkezik. A szudetanémetek vezetője, Henlein, mikor utoljára Londonban járt, elsősorban szintén azt tartotta szükségesnek, hogy Winston Churchillnél tegyen információkat látogatást. Sandys képviselő a Churchill által irányított akciónak egyik támasza. Churchill a kormánypartnak azt a szárnyát vezeti, amely állandóan erősebb külpolitikai tevékenységet követel. A Sandys ellen irányuló fellépés tehát lényegileg Winston Churchill ellen irányul, ami az Eden-válság után újabb, veszedelmes válságot jelent a kormánypart kebelén belül.

A mentelmi bizottság ülése

A kormány álláspontja szerint Sandysnek, mint tartalékos tisztnek, vizsgálóbíró előtt kell számolnia értesülései eredetéről. Mint-hogy azonban képviselő is, a mentelmi jog védelme alatt áll, amiért kiadatása fölött a mentelmi bizottságnak kell döntenie. Ennek a bizottságnak Chamberlain miniszterelnök, Attlee őrnagy, a legnagyobb ellenzéki párt vezére, Sir Archibald Sinclair, a liberális ellenzék vezére, Morrison igazságügyminiszter és maga Winston Churchill a tagjai. A bizottság tegnap este összeült és egy órai tanácskozás után sem tudott dönteni. Ezt megelőzőleg Attlee őrnagy egy bejelentésében a parlament megsértésének nevezte a Sandys képviselő ellen indított támadást.

Hore Belisha pedig Attlee támadására hangoztatta, hogy ő nem adott utasítást eljárásra a katonai ügyészségnek és az a maga kezdeményezésére indította meg az eljárást, hogy megállapítsa, vajjon az angol hadsereg egy magasrangú tisztje megszegte-e titoktartási kötelezettségét. A parlamenti vita ezzel, érthető nagy izgalom közben ért véget.

Sir Galahad: Bizánc. Az „Európai Kultúra” sorozat (Athenaeum) új kötete. Megelőzők: Croiset: A görög kultúra, Homo: A római kultúra. Kötetjé, vászonkötésben, képekkel, 198 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kéjen teljes jegyzéket.

A zsidók helyzete a fasiszta Olaszországban

A fasiszta hatalomra jutása után alapvetően megváltozott az olaszországi zsidók helyzete. Nem mintha a fasiszta ideológiája fajtájdó alapokon nyugodna. Egy nacionalista mozgalom azonban, főleg, ha Németországgal szoros kapcsolatban áll, előbb-utóbb kényelmetlennek érez egy másfajta kisebbséget, bármilyen lojális magatartást is tanúsítana az. Tény az, hogy röviddel a fasiszta hatalomra jutása után a zsidók eltűntek a közéletből. Nincs többé zsidó miniszter, a zsidó tábornokok és magas állami tisztviselők nyugdíjba vonultak. Helyüket nemzsidók foglalták el. A képviselőháznak nincs zsidó tagja. Gino Olivetti, az iparos-szövetség igazgatója, az egyetlen zsidó képviselő lemondott mandátumáról. Zsidó szenátorokat nem neveznek ki többé. Renzora Venna, Ferrara polgármestere leköszönt. hírlapi kacsáknak, amelyek szerint Balbo és Graziani marsall zsidók volnának, semmi alapja nincs. Ellenkezőleg: Balbo nem szokott titkot csinálni antiszemita érzéseiből. Olaszország közéletében nem foglal többé helyet zsidó vezető személyiség.

Zárt szám a kulturális életben

A kulturális élet ugyanezt a képet mutatja. Mussolini a Francia Akadémia mintájára életre hívta az Accademia d'Italiát, amelyben Olaszország szellemi vezetői „halhatatlanjai” foglalnak helyet. A harminchat akadémikus között egyetlen zsidó sincs, ami annál feltűnőbb, mintogy az ugyanakkor a pápa által alakított Accademia Pontificiába két zsidót is felvettek. Az egyik közülük Tulio Levi-Civita Olaszország legnagyobb matematikusa. A Vatikán-állam alkotmányát, a pápa megbízásából, a firenzei egyetem hírneves zsidó jogtudósa, Finzi professzor készítette el.

Németország importálta az antiszemita hangot

Tényleges antiszemita hangot azonban csak a Németországgal való barátkozás kezdete óta ütött meg a fasiszta Olaszország. Hitler zsidó-politikáját az olasz sajtó már 1932 óta, mint indokolt akciót üdvözölte és míg 1933 májusában az egész kulturális undorral fordult el a zsidó szerzők könyveinek Berlinben való elgátlásától, a Corriera della Sera „Disintossicatione” („Fertőtlenítés”) című vezércikkében gratulált a németeknek a „Rombó” és bomlasztó elemek kiválasztásához, ami létszágtelenül új magaslatoakra fogja emelni a német szellemi életét. Az ehez sajtónak ez a barátságatlan állásfoglalása más tónusba ment át Mussolini és Hitler velencei találkozója után, ami tudvalevően elhidegdedést hozott a két diktátor kö-

zött. A régi hang ismét jelentkezett azonban az abesszin háború alatt, sőt szabályszerű antiszemita kampányra fajult a két kormányfő kibékülése után. Az utóbbi időben mindenesetre csökkent az olasz lapok antiszemita felvonulása, mégis meggondolkodtató azonban, hogy Roberto Farinacci, a Regina Fascista című cremonai lap főszerkesztőjét, az antiszemita kampány vezetőjét tárcanélküli miniszterre nevezték ki és hogy a Giornale d'Italia a zsidóknak a német gazdasági életből való brutális kiszorítását helyesli és megindokolja. Az is tudott dolog, hogy Hitler olaszországi látogatása alatt, a Gestapo kérésére Rómában, Firenzében, sőt más olasz városokban is letartóztattak és bezárták külföldi zsidókat.

Nem használ a kikeresztelkedés sem

Ezek a körülmények érthető keserűséggel töltik meg a magukat immár csak másodrendű polgároknak érző olaszországi zsidókat, bár hivatásuk gyakorlásában nem zavarják őket és nyitva áll az ut előttük az állami és magánintézményeknél. Gyakran előfordul, hogy zsidók kikeresztelkednek, amire a liberális Olaszországban nem igen volt precedens. A szentelt víz természetesen nem igen használ, mert ha elméletben nem is, de a gyakorlatban fajtájdó szempontok irányítják az olasz államvezetést. A vezető állások a kikeresztelkedett előtt továbbra is zárva maradnak.

Zsidó iskolahálózat Olaszországban

A Vatikánnal folytatott békétárgyalásokkal kapcsolatosan az olasz kormány katolikus iskolákká változtatta az állami elemi iskolákat. A legszélsőségesebb asszimilánsok is számotvetettek azzal, hogy ezekben a tanintézetekben nincs hely többé zsidó gyermekek számára és ezért Velencében, Páduában, Milánóban, Turinban, Génovában, Ferrarában, Firenzében és Rómában zsidó elemi iskolákat létesítettek. Különösen Róma elhunyt főrabbi, Angelo Sacerdoti szerzett ekörül magának nagy érdemeket. A sorozatos kísérletek, hogy a népkölkök számára állami támogatást szerezzenek, eredménytelenek maradtak. Másrészt viszont a kormány intézkedései az ifjúság zsidó szemléiben való nevelésének kihangsúlyozásához vezettek. A gyermekeknek zsidó iskolákban való nevelése lényegesen hozzájárul a zsidóság szellemi megerősítéséhez. A hátraveteltség érzése egyébként is megtértített sok zsidót, akik eddig teljesen idegenül állottak a zsidósággal szemben.

Olaszország zsidópolitikája nem antiszemita jellegű

A fontok ellenére is igaztalan volna a mai körülmények között azt mondani,

SPORT

A Közép-Európa Kupa küzdelem során vasárnap a Ripensia továbbjuthat

Cluj, június 30. (Az Uj Kelet tud.) A Közép-Európa Kupa küzdelem során vasárnap az első forduló revánsmérkőzése kerülnek sorra. A sorsra kerülő mérkőzések közül különös érdeklődés nyilvánul meg — két mérkőzés kivételével — az összes találkozó elé, minthogy a csapatok odahaza nem szereztek olyan előnyt, hogy nyugodtan nézhetnének a vasárnapi reváns-találkozó elé. Nem így azonban az Ujpest, amelyet az FC Rapid Bucurestiben alig négygóllal legyőzött — és a Ripensia, amely Bucurestiben háromgólos előnyt szerezve minden valószínűség szerint a milánói akadályon is túljut. Alig hihető ugyanis, hogy a kitűnő timisoarai csapatot a Milan négy góllal legyőzhesse.

A szombaton, illetve vasárnap sorsra kerülő mérkőzések és a játékvezetők a következők:

Budapesten (szombaton) Kispeszt—Ambroziana, bíró Kriszt cseh.

Budapesten: Ferencváros—Eszdenice, bíró Scarpi olasz.

Prágában: Sparta—FC Genova, bíró Popovici jugoszláv.

Bucurestiben: FC Rapid—Ujpest, bíró Prütznér cseh.

Prágában: Slavia—Beogradsky, bíró Boronkay magyar.

Milánóban: FC Milan—Ripensia, bíró Podubsky jugoszláv.

Torinóban: Juventus—Hungária, bíró Bizik cseh.

Zágrábban: HASK—Kladno, bíró Ciambrelini olasz.

Óvott az Universitatea

Mi leszvasárnap a minősítő tornában?

Cluj: Universitatea—Tricolor második mérkőzés. (A Tricolor 5:0-ra megnyert első mérkőzését a clujai egyetemi csapat megővta azon a címen, hogy Glaser ebben az évben már bajnoki mérkőzést játszott az AMTE-ban és az aradi csapatát szabálytalan igazolás után került a Haggiborból.)

Bucuresti: Unirea Tricolor—UDR és Sportul Studentesc—Vulturii második mérkőzések.

Oradea: NAC—Phoenix első mérkőzés.

Csak röviden...

A Haggibor sakszakosztálya második szimultán versenyt rendez július 4-én, hétfőn este fél 9 órai kezdettel Str. Stroescu 7/b alatti klubhelyiségében. Aki részt óhajtanak venni, sakkot hozzanak magukkal. A versenyen való részvétel díjtalan.

Palesztinában egyre jobban terjed a kosárlabda-sport. Kosárlabdában eddig a telavivi Makkabi bizonyult a legjobbnak: legutóbb a petahotikvai Makkabit 29:8-ra verte, a telavivi Haapel csapatát 20:19 arányban győzte le. Jórészt minden zsidó sportegyesületben, de a mezőgazdasági telepeken is úszik a kosárlabda-sportot, valamint a Wolley-Ballt.

Az eső miatt kétszer elhalasztott bontidai löversenyeket július 3-án, vasárnap délután rendezik. A műsoron nyolc szám szerepel. Különösebb érdeklődésre tarthat számot a tisztek gátversenye, a bontidai ménes négyéves kancáinak díjugratása és a 3000 méteres vágtaverseny, amely a ménes leggyorsabb lovainak lesz a döntő futama. A husz kilométeres kocsiversenyben a Noniuszok indulnak. Nem kevésbé lesz izgalmas a három- és négyéves telivér csikók versenye, melyben a Hári János csikóknak kell igazolniuk jóhírüket a Musat csikók ellenében. A schimbások versenyén kívül a zárószám a kiscsárdák versenye. A kiscsárdák versenye az ideán feltűnően gazdag. A pénzdíjakon kívül a verseny győztese a clujai mezőgazdasági kamara díját a teljesen új resitai ekét, míg az ardeali Gazdasági Egylet díjaként a legjobban gondozott száraz és kocsituladonosa ekekapát kap. Bontidára különvonat indul a clujai állomásról.

A Palesztinában létesített Makkabi faluban (Kfar Hamakkabi) a közeljövőben nagyobb számú stadion építését kezdik meg. A zsidó sportolók faluja egyébként, mint az JTA jelenti, egyre fejlődik. A terület minden részén csinos, rendez házak, izmos, jókedvű zsidó fiatalok láthatók.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken utoljára: Vörös éjszakák. Holnap, szombaton a nyári szezon legnagyobb premierje: Clark Gable és Myrna Loy: Irország lángokban című monumentális filmalkotásában. Egy ir szabadsághős romantikus szerelmi regénye.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! Párizsi kaland. Pazar rendezésű zenés, énekes vígjáték, csodás revüjele netekkel. Főszereplők: Fernand Gravet és Joan Blondell. Műsor előtt: Uj világ-híradó.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől premier: Ember és orvos. A szerelem és fájdalom szimfóniája. Fősz.: Robert Taylor és Irene Dunne.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Járvány az intézetben. Fritz testvérek, Amerika híres komikusainak szellemes vígjátéka.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

A halál árnyékában. Izgalmas kalandfilm egy amerikai detektív életéből, főszerepekben Spencer Tracy és Virginia Bruce.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken: 3, 5, 7 és 9 órákor, szombaton csak este 9 órákor: Premier! Micky Maus színes műsor, 12 ötletes premier rajzfilm.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Két sláger! I. A rabszolghajó. Társadalmi dráma. Fősz.: Warner Baxter és Wallace Berry. II. A bűnök szigete. Eddig nem látott izgalmas exotikus film. Fősz.: Margaret Lindsay és Humphrey Bogari. Szombaton, július 2-án nincs előadás.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Nálunk szórakozhat! I. Tarzan szökése. Jonny Weissmüller. II. Pat és Patachon — munkanélküliek. III. Híradó. Jön: Az előközött, hajó.

Vérátömlesztést hajtottak végre Susana Lenglenen. Párizsból jelentik: Susana Lenglenen a nagybeteg, híres teniszbajnoknőn vérátömlesztést hajtottak végre és remélik, hogy sikerül megmenteni az életnek.

ANYAGOT A RÉGI POZSONYI JESIVAELETRŐL! Szabó Imre regényt ír, amelynek háttérre a háború előtti pozsonyi jesiva és a Judengasse népe. Felkéri mindazokat, akik abban az időben tanultak ott, amikor rebanu Szimche Bünem működött, írják meg emlékeiket jesivai típusokról, sajátos szokásokról, közölnék anekdotászerű dolgokat, írják le egyes bűnherek pályafutását, akik a világ bármely részén a szellem, a technika és a gazdasági életben kimagaslottak. Irjanak meg minden érdekességet és jellemzőt, hogy a regény minél teljesebb kulturális képet adhasson a Tórának erről a százados hajlékáról. Levél cím: Uj Kelet, Str. Baron L. Pop 10. Cluj, „Jesiva-emlékek” jelige.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, július 1.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Időszaki anyag. 19.15: Lemezek. Közben 19.15: Felolvasás. 20.20: Dogeanu Irén énekel. — 20.45: Felolvasás. 21: Weber: A bűvös vadász, háromfelvonásos opera. A színpadon: Hírek. 23.15: Lemezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: Olvasás Tnachból. 8.20: Bartók-lemezek. 8.45: Pavlo Casals-koncert. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Szimfonikusok hangversenye.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Balalajkazené. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 17.45: Pontos idő. 18.30: Liszt-művek. 19: Sportközlemények. 19.15: Cigányzene. 20.30: Opera-énekek. 21: „Schönbrunni orgonák”. Zenés hangjáték. 22: Hírek. 22.20: Orgonaszámok. 22.50: Időjárás. 22.55: Katonazene. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Prága. 21: Rádiózenekar. Riga. 22.15: Mozart-művek lemezen. Varsó. 20.30: Operettrészletek.

Szombat, július 2.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Sibiceanu zongoraművész. 19.30: Táncclemezek. 20.20: Felolvasás. 20.35: Vilea énekesnő. 21: Üzenetek. 21.15: Táncczene. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégülöi zene.

Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, hírek. 8: Hamavdil. 8.05: Előadás a Keren Hajeszóról. 8.15: Zsidó népdalok. 8.40: A népiesség fogalma, előadás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: A rádió szalonzenekara. 14.30: Hanglemezek. 19.30: Az Allástan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 22.35: Hírek. 23.35: Jazz. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Prága. 21.30: Ünnepi hangverseny. Droitwich. 22.35: Verdi: Macsbet, opera. Luxemburg. 20.55: Zenés, dalos egybeállítás.

Felhívás állampolgársági ügyben!

Figyelmeztetünk mindenkit, kinek a bíróság állampolgársági ügyben bármilyen határozatot is készít, hogy a készítését azonnal az illető kezébe adja a készített határozatot a Tanácsadó Irodának (Cluj, Str. Gen. Berthelot 8 d. u. 2-5-ig), vagy ügyvédnek, miután a kontesztáció beadására csak öt nap áll rendelkezésére.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség ha portóbélyeg mellékelve van.

Tanulóleányt azonnal felvesz Friedmann fotóművész, Str. Regina Maria 46, I. em.

Különbéjratu butorozott szoba kiadó. Str. Radu 9, I. em. jobbra, a Telefon-palotával szemben.

Eladó belvárosban nagy sároktelek házsal, üzletelhelyiségekkel. Cím a kiadóban.

Lakótársat keres fiatalember különbejratu szobába, esetleg teljes ellátással. Str. Xenopol 7. Berkovitsáné.

Alkalmazok gyakorlott kiszolgálót kóser bodegában. Szakképzettség, intelligencia és garancia főfeltétel. Ajánlatok „Biztos zsidó egzisztencia” a kiadóba.

Kétszer két szoba konyhás lakás kiadó azonnalra. Értekezni: Astra búffé, Piața Unirii 3.

Ki fogadná örökre szegény clujai zsidó-asszony négy hónapos, szép leánygyermekét? Érdeklődők forduljanak Stein Paulához Cluj, Str. Mărăsesti No. 52.

Agilis uridivat segéd azonnal felvétel. Consum Brasov, Regele Carol 30.

Négyszoba és összes mellékhelyiségek áll másodikemeleti lakás augusztus 1-re Str. Saguna 5 alatt kiadó. Értekezni Str. Regina Maria 40. Telefon 15-46.

2 szoba konyha, üveges veranda, fürdőszoba augusztus 1-re kiadó. Str. Bucovina 16. Megtekinthető 3-4 óra között.

Elköltözés miatt eladó sürgősen cseresznye és palisanderes csiszolt üvegi könyvszekrény és íróasztal székkel. Ugyanott különböző bútorok és háztartási cikkek eladók. Cím a kiadóban.

Nemzetiségek Oroszországban

A múlt század végén, amikor csúcspontján állott a cári Oroszország terjeszkedése, 150 nemzetiség élt a birodalom hatalmas területén. A nagyoroszok alkották a legnagyobb nemzetiséget, még sem voltak többségben. A cári kormányok az volt a véleménye, hogy ilyen népközeleket, oly nagy kisebbségi tömegekkel, mint a lengyel és az ukrán, ezt a husz, illetve harminc millió főnyi lakosságot csak erőlyes centralizációval és szigorú oroszítással lehet egybetartani. Ez a politika teljes csődhöz vezetett. A cári birodalom veresége, politikai összeomlása és a nyugati területek elvesztése nagyrészt az elhibázott nemzetiségi politikának volt a következménye. Még a cári uralom összeomlása után is egyik legkényesebb kérdése volt a nemzetiségi politika Oroszországnak és ma is az, mert egyetlen államban sincs annyi és oly nagy mértékben különböző nemzetiség, mint ebben az országban; a nyugati területek elszakítása nem sokat változtatott ezen. Eltekintve az orosz lakoságtól, a legnagyobb nemzetiség az ukrán, 30 millió főnyi lakossággal és a fehéroroszk száma is meghaladja a tíz milliót; mint ismeretes a német Volga-közársaságban több, mint egy millió német is él. A szovjetkormány kezdetől fogva arra az álláspontra helyezkedett, hogy ennyire nemzetiségnek egységes állami keretben való egybetartása csak a szabad önmegrendelkezés alapján érhető el.

Az egyes szovjetköztársaságok messzemenő belső autonómiával rendelkeznek. Önálló kormányuk van az összes minisztériumokkal (népbiztoságok) külügy- és hadügy-minisztériumtól eltekintve. A nemzetiségi szovjetkormányokhoz a központi kormány (S. S. S. R.) nevezi ki a külpolitikai megbízottakat. A külkereskedelm is a központi kormány hatáskörébe tartozik. A hivatalos és nyilvános nyelv a különböző köztársaságokban az illető nemzetiségek nemzeti nyelve. A nemzetiségi köztársaságokban a kisebbségek is messzemenő jogokat élveznek. Mindenütt saját iskolák vannak, Ukrajnában orosz, német, zsidó, lengyel iskolák is működnek az ukránok mellett. Hasonlóképpen különböző újságok, folyóiratok, könyvkiadók, színházak, klubok és egyesületek is. Ukrajnában, ahol a legnagyobb német kisebbség él, német orvosi főiskola is van, mégpedig Odesszában.

Magától értetődően a nemzeti kultúra és nyelv ápolása által a centrifugális erők is megerősödtek, illetőleg felbredtek. Így érthető, ha az egyes nemzetiségi köztársaságok messzemenő autonómiáját ellensúlyozza a párt szigorú és centralizált szervezete. A párt a legmagasabb ellenőrző szerv, — a kormányközegek inkább csak végrehajtó tényezők. Így nemcsak Sztalin pozíciója és hatalma áll összehasonlíthatatlanul magasabban Kalinin, vagy Molotov pozíciójánál, ugyanez vonatkozik az egyes köztársaságok párttitkáira is és a párt összes központi bizottságaira és egyes köztársaságokon belül. Így adódik az a helyzet, hogy a messzemenő autonómiával és az ezáltal előmozdított centrifugális törekvésekkel nem kevésbé erős centralizáló erők állanak szemben és ez a centralizáció sokkal nagyobb, mint amilyen a cári Oroszország idején volt. Jellemző, hogy a szovjetunió területén élő összes nyelvnek hivatalos nyelveknek számítanak, amennyiben beadványok és kérvények írhatók és hivatalos válaszok adandók ezeken a nyelveken, emellett azonban előnyösebb az orosz nyelvnek a használata, miután az amugyis kúszkedő válasz különben még jobban elhúzódik.

Az utóbbi években jelentős nehézség támadt abból kifolyólag, hogy különbséget tettek az egyes nemzetiségek történelmének, irodalmának és művészetének megengedett ápolása és a tiltott „sovinizmus” között. Senkinek tudnia megmondani, hol végződik az egyik és hol kezdődik a másik. Sok minden, ami néhány évvel ezelőtt még államilag megengedett és támogatott dolog volt, ma sovinizmusnak és mint ilyen, büntettnék számított. Ez elégedetlenséghez vezetett, ami legutóbb abban jutott kifejezésre, hogy az összes köztársaságokban, különösen a nyugatiakban (Ukrajna, Fehéroroszország, Gruzia, stb.) hazaáruhási perek véres sorozatát inszenálták, amelyekbe a legmagasabb kormány- és párttagok is belekeveredtek. Kétségtelen, hogy Oroszországban is sok munka és feladat vár még a felelős tényezőkre a nemzetiségi kérdés kapcsán.

Erdei Ferenc: Parasztkok. „Magyarország felfedezése” sorozat új kötete. Fűzve 165 lej. Előbbi: Erdi: Futóhomok (a Duna—Tisza-köz) fűzve 139 lej, kötve 165 lej. Rövidesen jön: Szabó Zoltán: Cifra nyomorúság, fűzve 158 lej, kötve 198 lej (Szabó: Tardi helyzet, Ilyés: Puszták népe újból kapható) Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes irgelyen jegyzéket Lepage-tól.

HIREK

Esti intermezzo

Illatos dómája az uti fáknek:
a hárs mosolygott bódítón felém,
Jócska leány, kezében liliummal
búcsút éltél a vádalmi ut felén,
a kegyekről jöve merengve szállott
a fűszerez, nyárcsüti, tiszta szél
a céltalanság komor homályából
szeggett az élet, az örök, ősi cél.
Az ablakokban pihent fejeit ültek
a csillagokba néztek csendesen,
valami révedt, álomittas mámor
zuhant át halkán nőhöz szívemen.
Az emelétről, mint szférák zenéje
a rádióból Schubert-dal dalolt,
összebujtak a szerelmek ágak
a fényes szélben állott meg a hold.
Azután keményen szólalt meg egy szpiker:
„Madrádra ma száz új bomba hullt
a szörnyű sorából tíz gyermek és asszony
az örök enyészet ölére vonult.”
Az ablakokban merengő fejekben
valán percre a kénok lángja gyúlt,
de csak talán... mert szívünkben
az érzések színe régen elfakult.
A hold tovább is aranylón borongott,
a hárs illata bódítón repült,
a lakókban dzsessz zenéje zugott
s a levegő is édesen lehült.
A világ „forgott keserű levében”
továbbra is, mert ez az ősi rend,
az este lassan éjszakába fordult
s pókóként szőtt be mindent, jaj, a csend.
SALAMON LASZLÓ

— **IDŐJÓSLAT.** Továbbra is meleg, az ég derült, gyöngye szél. Az ország nyugati részében helyi jellegű zivatarok. — **Bucurestiben** csütörtökön délelőtt a napon 54 fokot mértek. A főváros lakói tömegesen hagyják el Bucurestii az elvélhetetlen hőség miatt. Az utcák bizonyos órákban teljesen üresek. A strandok és szabad fürdők zsúfoltak.

— Egy amerikai magyar asszony megölte negyvenes leánykáját, majd öngyilkos lett. Caldwellből jelentik: Tóth Sándorné lakásán öngyilkosságot követett el és magával vitte a halálba negyvenes Nancy nevű leányát is. A szörnyű esetet a férj, Tóth Sándor taxidróver fedezte fel, amikor este 6 óra tájban a munkájából hazatért. A gázpal meglett konyhában találta feleségét és gyermekét. Az ajtó és az összes ablakok gondosan be voltak zárva, a gázkályha összes csapjai kinyitva. Az anya és a gyermeke halottak voltak. Senkinek sem tudta, miért ment a halálba gyermekével együtt az asszony.

— **Meghalt Wanderbilt.** Newyorkból jelentik: A 83 éves William Wanderbilt, a világ egyik leggazdagabb embere egy heti betegsége után meghalt.

— **A fűrésztelepeken vámolják el a külföldi utasok csomagjait.** Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága Báile Herculanen, Predealon, Sinaiaiban, Călimenestiben, Jiblean és Slaticeu Moldoveiben vámhivatalokat állított fel, ahol a külföldről érkező utasok csomagjainak vámolását fogják ellátni.

— **Egy harcás amazon.** Newyorkból jelentik: Bostonban egy aendörbírő különös ügyben volt kénytelen itélkezni. Miss Ruth Borowsky autójával csak lépésben tudott haladni az uttesten a nagy forgalom miatt. Mikor a rendőr leállította a forgalmat, egy teherautó került Miss Borowsky kocsjá elé. A harcás hölgy felszólította a teherautó sofőrjét, hogy bocsássa maga elé. A sofőr erre nem volt hajlandó, mire szóváltás támadt és az affér vége az lett, hogy a dühös amazon beleharapott a sofőr — lábába. Képzeltető, hogy a különös jelenetnek tekintélyes számu nézője volt, akik derüsen szemlélték a furcsa affért. A rendőrbíró azonban nem fogta fel ilyen kedélyesen a helyzetet, hanem 25 dollár bírságra ítélte a dühös hölgyet.

— **A Göring-művek feltűnése terjeszkedése.** Berlinből jelentik: A linzi kerületben épülő Hermann Göring-művek a német birodalom harmadik legnagyobb iparvállalatává nőttek ki magukat. A Göring-művek, amelyeknek alapítókéje eredetileg 400 millió márka volt, megszerzte több más vezető iparvállalat részvénybirtokosságát is és minden jel arra mutat, hogy ez a vállalat lesz idővel a német birodalom központi ipartelepe. A Göring-művek tulajdonában van most már többek között a Rhein Metall, az ausztriai Steyr-művek, a simmeringi vasgyár és még két nagy vasfeldolgozó gyár részvénybirtokossága is.

— **Két angol katonát ölt meg az őrfőnök** fakir. Bombayból jelentik: Karachi indiai városban torzomborz külső hindu támadt törével a moziba menő angol katonákra és két közlegényt, a jelőszázad katonáit életveszélyesen megsebesítette. A vérengző hindu, mint a rendőrségen megállapították, Ali Mohamed Ali Shah afgán fakir, az északnyugati határszélen garázdálkodó Ipi fakirjainak vakbuzgó hive. A fakir esküvel megígérte mesterének: minél több angolt megöl, hogy Mohamed oldalán a paradicsomba jusson. Baluchistandból Indiába lopódzott és Sind tartományban a sehwan bucsun tüzes bélyegzővel jegyet süttetett jobb karjára, annak jeléül, hogy Allah igazi vándorszolgája. Utána Karachiba gyalogolt, hogy beváltsa fogadalmát, de most kettős gyilkosság miatt letartóztatták.

— **Tájékoztató.** Ertesítjük a közönséget, hogy a Thalia mozgóban jelenleg nagy sikerrel futó színes premier Mickey Maus műsor csak pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor, valamint egyetlen szombat esti 9 óras előadáson kerül bemutatásra. Mindenkinek látnia kell ezeket a szellemes (12 drb.) premier rajzfilmeket.

— **Harminc métert zuhant egy bányaász.** Baiamarei tudósítónk jelenti: Baiamare közelében, Nistru községben a Phönix két év óta termelni kezdte az ottani bányát és azóta rendszeres munka folyik. A tegnap azonban súlyos szerencsétlenség történt a bányában. Muntean Mihály több társával robbantáshoz lyukat készített elő és egy észrevétlen pillanatban a szerencsétlen munkás leesett az állásról. Harminc métert zuhant alá és a bánya mélyén eszméletlenül terült el. Társai hozták ki a napra. Beszállították a baiamarei munkásbiztosító kórházba. Külső és belső sérülései olyan súlyosak, hogy kevés remény van életbenmaradásához.

Felhívás a fűszerkereskedőkhöz

A Romániai Ecetgyárosok Szindikátusa felhívja a fűszerkereskedő figyelmét, hogy az „ACIONS” ételkonzerváló anyag gyártását az Egészségügyi minisztérium már több rendeletével tiltotta.

Ujabbban a clujai Egészségügyi Inspektorátus a további gyártás betiltásával egyidejűleg engedélyt adott ugyan a készlet fűrés határidőn belül leendő kárúsitására, de csak az egészségügyi törvény előírásainak betartásával, mely szerint is a legszigorúbban el van tiltva ételkonzerváló anyag tartása és árusítása olyan helyiségekben, üzletekben, melyekben bármilyfajta élelmiszerek, avagy élelmicikkek árusítatnak

Romániai Ecetgyárosok Szindikátusa.

— **Országos vásár Jiboun.** A salajmegyel Jibou község f. hó 6-án országos állatvásárt, 7-én kirakóvásárt tart.

— **Orenstein Jása hangversenyei Palesztinában.** Tel-Avivból jelentik: Orenstein Jása, a kitűnő lengyelországi zsidó karmester három hangverseny szeriát vezényel a Palesztina-orchestra nyári hangverseny sorozatában. Első műsorán Beethoven III. szimfóniája, Mendelssohn Szentiványi álom szvitje és Smetana Eladott menyasszony nyitánya szerepelt, a második hangverseny pedig még ennél is sikerültebb programot állított össze: Mozart g-moll szimfónia, Schubert befejezetlen szimfónia és Wagner Tannhauser nyitánya szerepeltek rajta. Természetesen a megszokott érdeklődés jegyében zajlottak le a hangversenyek, mindkét telavivi koncertet zsufolt ház hallgatta végig. Orenstein a karmesternek érdekes típusa: hallatlanul aprólékos, szinte tudálművelő pontossággal dolgozik, nem annyira a művész, mint a kitűnő pedagógus eszközeivel. Egyetlen hangnyalatlán nem mulasztja el a legprecízebb, legmuniciózusabb kidolgozást. Szinte ötös munkát végez a karmesteri pálcával. A zenéi ismeretek bővítése szempontjából valóban igen értékes lehet ez a karmesteri felkészítés, s vannak is, akik ilyenképpen értékelik Orenstein vezénylési módját. A közönség azonban a zenei élmény művészi, magával ragadó erejét keresi és akarja, ez pedig hiányzik Orenstein lelkiismeretes munkájából. Csak Wagner démonikus ereje ragadta annyira magával, hogy a hívés és a meleg melódika látától tartózkodó karmester végül is óriási erővel és lendülettel juttatta érvényre a hatalmas művet: a Tannhauser nyitányt. A fuvósok hangorkánja fölött valóban kimagasló erővel uralkodott és itt egész kivételes karmesteri kvalitásokat mutatott. Ezért az egy műért érdemelt ki lelkes és forró ünneplést az egyetként széles kulturájú, kitűnő dirigens. (b. l.)

Megnyilt a Cojocnai „Parc” Szanatórium és vizgyógyintézet

18 modern szoba. Villanyvilágítás. Hideg, meleg édes forrásvíz minden szobában. Hideg, meleg sófürdő. Orvosi ellenőrzés. A pénzió 4-szeri bőséges étkezéssel, gyógykezeléssel és fürdőkkel együtt 250.— lej. Állandó autbuszjárat. Mindenemü felvilágosítással készségesen szolgál a clujai és cojocnai „PARC” sanatórium.

— **Nansen-utlevelet kapnak Citta Davilák.** Bucurestiből jelentik: Carol Davila, Dragulescu és Sachmann állampolgársági jogainak megsemmisítését tegnap közölték a párizsi és washingtoni román követségekkel. A volt román állampolgárok román utleveleiket nem használhatják többé és mint „hazátlanok” (Heimatlos) Nansen-utlevélre szorulnak.

— **Sorozatos szerencsétlenségek a világban.** Mexikóból jelentik: Tegnap Mexikóban két vasuti szerencsétlenség történt, amelyeknek összesen 20 halottjuk és 30 sebesültjük van. Ugyanakkor Hágából jelentik, hogy a legutóbbi eszékésk folytan egyik iskola mellett egy elázozos fal elől 30 gyermeket maga alá temetett. Közülük 19-et megmentettek, de 11 életét veszítette.

Szines krónika

A csehszlovák fürdők, nevezetesen Karlsbad, Marienbad, Joachimstal és a kisebb üdülőhelyek vezetői nagygyűlést tartottak Égerben, hogy megbeszéljék a további teendőket, minthogy az idei katasztrófális szezon rengeteg alkalmazott egzisztenciáját tette tönkret. A fűrésztelepek közgazdasági és gazdasági irányítói olyan javaslatot tettek, hogy a kenyér nélkül maradt alkalmazottaknak szükségessé válik állapítsanak meg a hatóságok, mert a rendkívüli viszonyok következtében a tél a legnagyobb nélkülözésekkel fenyegeti Karlsbad, Marienbad, Franzbad, Joachimstal sokezer tisztviselőjét és fürdőalkalmazottját.

— **Junius tizenötödikén** vakmerő kalóztámadás történt közvetlenül Sanghai alatt, tehát japán megszállt területen a megáradt Jang-cse folyamon. Tizenkét kínai kalóz, mint utas szállt fel az amerikai dollárvonal ugyanilyen nevű személyszállító hajójára s mihelyt a hajó nyílt vízre ért, fegyverrel a kézben megszállta a hidat, a kapitányt és tisztjét bezárta, a rádióberendezést összetörték. Mire a hajó a legközelebbi kikötőbe, Blochhouse-be ért, tizenöt kalózsunka várta a rablókat, akik időközben teljesen kifosztották az utasokat, a kikötőben kiraktak ezerkétszáz zsák rizst s aztán a hajnali ködben eltűntek.

— **Minden esztendő október tizenkettedikén,** annak a napnak évfordulóján, amikor 1492-ben Kolumbusz Kristóf megékeztett San Domingó szigetére, hatalmas aranyú emlékműnepeket tartanak ott. Az amerikaiak az idén is megrendezik az ünnepeket, melyeknek az a célja, hogy felhívják a világ figyelmét Kolumbusz nagy művére és megindítsák a gyűjtést a világ egyik legnagyobb emlékoszlopának és világítótoronyának megépítésére. A tengerpartnak ama részéről, ahol a nagy felfedező először tette lábát amerikai földre, a napokban négy repülőgép száll fel és berepül az összes amerikai államokat, többmillió röpíratot dob le és visszafelé utjában felszedi az egyes repülőtelepeken a gyűjtött pénzt. Az emlékoszlop ezerkétszáz láb magas, óriási kereszt lesz, melynek zöld fénycsője negyven mérföldnyire látható lesz a tengerből. Az emlékoszlop tövében fogják elhelyezni a nagy felfedező megmaradt csontjait, amelyek körül nemrég nagy vita fejlődött, mert akadtak, akik azt állították, hogy Kolumbus nem San Domingóban, hanem Sevilában van eltemetve, egy Rodriges nevű tengerész hozta haza annakidején. A feltevést azonban megcáfolták. Kolumbusz tényleg San Domingó katedrálisának kriptájában pihent élmait s nem sokára odakerül, ahol élete legnagyobb ténykedését végrehajtotta.

TURISZTIKA

Hidegszamosra is rendez kirándulást vasárnap a Haggibbor

Atszervezték a Haggibbor turistaszakosztályát

Cluj, június 30. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor turistaszakosztályának működése az utóbbi időben nem volt kielégítő, ezért az egyesület elnöki tanácsa jónak látta a szakosztály ügyeivel foglalkozni. Az elnöki tanács, miután megállapította, hogy a turistaszakosztály elnöke kényeszerítő okok hatása alatt visszavonulni volt kénytelen a szakosztály vezetésétől, új elnök választását határozta el azzal, hogy erre a tisztségre Weisz Ignácot kéri fel.

Tegnap este a Haggibbor otthonában folyt le a reorganizáló ülés, amelyen Hermann Lajos dr az elnöki tanács nevében a szakosztály átszervezésének szükségességét hangoztatta, egyben az elnöki tisztt elfogadására Weisz Ignácot kérte fel. Weisz a vezetést ideiglenesen, amíg a szakosztály élére megfelelő, állandó elnök található, vállalta, egyben ígéretet tett a szakosztály működésének radikális megváltoztatására.

Ezután új ideiglenes vezetőséget választottak, amely elhatározta, hogy a jövőben kirándulásait nagyobb körültekintéssel fogja rendezni. Határozatba ment, hogy már most vasárnap, az előzőleg behirdetett turdai kamionos kirándulás mellett Hidegszamosra is rendez kamionos kirándulást a Haggibbor. Hidegszamos a Gyalui Havasok lánycsúcsánál, pompás keretben elterülő völgy, kitűnő üdülési és fürdési adottsággal. Aki nem kíván gyalogolni, ezt elkerülheti, minthogy a gépkocsi éppen ott áll meg, ahol egy kellemesen eltöltött naphoz szükséges adottságok kényel vannak. A kirándulás részvételi díja: tagoknak 60, vendégeknek 6 lej. A kirándulásra jelentkezni: ma, pénteken reggel 8-tól 1-ig, délután 4-től 7-ig Deutsch M. látserész üzletében, Piața Unirii 9, délután 6-tól 8-ig a Haggibbor-otthonban, Str. Stroescu 7/b lehet. Indulás reggel 6 órakor a Haggibbor-otthon elől.

Az újjászervezett turistaszakosztály vezetősége egyetként a közeli napokban dolgozza ki működési programját.

— **Uj román diplomaták Newyorkban és Burgosban.** Bucurestiből jelentik: A kormány Paul Steleant, a pénzügyminisztérium tanulmányi osztályának főnökét, kereskedelmi attasénny nevezte ki Newyorkba. Misu Dumitrescut kereskedelmi tanácsost minőségben Burgosba neveztek ki.

— **Nem jönnek a nyaralók Baia-Mare-ra.** Tudósítónk jelenti: Az északi bányaváros természeti adottságainál és egészséges magaslati levegője folytán régi elismert üdülőhely, ahova évtizedek óta ezrelék jöttek a nyaralók. A nyaralók pénzt hoztak és különösen a szegényebb sorsú bányász nép volt leginkább kisegítve, akik szobákat bérebeadták a nyaralóknak és ebből pótolták sóvány keresetüket, de az üdülő sokasága nagyban befolyásolta a bányavidéki gazdasági élet fejlődését. Csakhogy az illetékesek nem sokat törődtek a városnak ezzel a fontos kérdésével, még a legkisebb propagandát sem voltak hajlandók eszközölni és ezért évről évre apadt a nyaralók száma. Az elmúlt évben viszont mindenképp dacára 428 külföldi és 100 belföldi nyaraló jelentkezett le Baia-Maren, de sokan családtagjaikkal tartózkodtak itt és így kétszeresen számítható a fenti szám. A tavaly június végén már 52 külföldi tartózkodott Baiamaren. Magyarországból, Csehszlovákiából, Ausztriából és más országokból, míg most összesen négy külföldi jött nyaralni. Sokan azzal indokolják meg a nyaralók távolmaradását, hogy a zaklatott politikai helyzet nem alkalmas az idén üdülésre és az emberek nem szvesen hagyják el országukat.

Anyák!

Ha szépet akarnak látni, nézzék meg **FRIEDMANN** fotóművész kirakatában a művészi gyermekképeket. Str. Regina Maria 46.

UJ KELET Legújabb hírek

Az uralkodó jelenlétében avatják Sibiuban az új hadnagyokat

Bucuresti, június 30. Ma reggel Sibiuban a gyalogos tiszti iskolában az uralkodó részvételével megy végbe a növendékek hadnaggyá avatásának ünnepe. Az udvari vonatot a sibiui pályaudvaron Miron patriárka miniszterelnök, Argesanu tábornok, hadügyminiszter, Paul Teodorescu tábornok, légügyi és tengerészeti miniszter, a sibiui hetedik hadtest parancsnoka és a polgári hatóságok várják. A pályaudvarról az uralkodó a huszártiszti iskola növendékeinek diszkuszójától követve a gyagyalogos tiszti iskolába megy és részt vesz a hadnagyok felavatásán. Az istentisztelet és az új hadnagyok kinevezéséről szóló dekrétum felolvasása után Argesanu tábornok hadügyminiszter, majd az uralkodó öfelsége mond beszédet. Az ünnepséget bankett fogja követni a tiszti kaszinóban.

Fenyegető levelekkel árasztják el az angol hadügyminisztert

London, június 30. A Daily Telegraph jelenti, hogy a nagy port felvert Sands-ügygel kapcsolatban, amelyről lapunk más helyen részletesen beszámoltunk, Hoare Belisha hadügyminisztert fenyegető levelekkel árasztják el. Emiatt titkos rendőrök és a Scotland Yard politikai osztályának detektívjei kísérik el útjain a hadügyminisztert, hogy esetleges merénylettől megóvják.

Németország tiltakozik, hogy Csehszlovákiában Hitler-ellenes dalokat énekelnek

Prága, június 30. A prágai német követség erőlyes tiltakozást jelentett be a kormánynál azért, mert a brünni cseh iskolákban Hitler-ellenes dalokat énekeltek a diákok. Hasonló dalokat énekeltek az utóbbi időben cseh katonák is.

Kettős kivégzés Németországban

Berlin, június 30. A német fővárosban ma bárdal kivégezték a Walter fivéreket és Max Götzet, akik megölték egy gépkocsit, amelynek utasait meggyilkolták.

A csehszlovák szokolok tizedik kongresszusa

Prága, június 30. Június 29-én tizedik kongresszusra gyűlt össze a csehszlovákiai Szokol-szervezet. A kongresszus lelkes tüntetésekre adott alkalmat, Csehszlovákia függetlensége mellett. A Masaryk-stadionban nagyszabású összejáratásokat rendeznek a szokolok. A stadiont 1932-ben nyitották meg; akkor 86 ezer szokol vett részt az ünnepségeken, a szervezet 750 ezer beiratkozott tagja közül, akik 3500 helyi egyesületben voltak megszervezve. Ezenkívül részt vett annakidején az ifjú szokol-szervezet 31 ezer diákja. Az ezévi ünnepségek még grandiózusabbak. Több mint 500 ezer külföldi és csehszlovák látogató érkezett a cseh fővárosba. Több mint 30 ezer szokol vesz részt a felvonuláson és a szabadgyakorlatokban, amelyeket Benes köztársasági elnök és a kormány tagjai is megsejmelnek. A gyakorlatokban résztvevőkön kívül még százezer szokol részvételre számítanak. Méreteiben és lelkes megnyilatkozásaiban az ezévi kongresszus minden hasonló ünnepséget felül fognak mulni.

Rejtélyes repülőgéplöpés

Kommunisták el akartak lopni egy gyors angol repülőgépet

London, június 30. Rejtélyes repülőgéplöpés történt a napokban az egyik London közelében fekvő magánrepülőtéren. Két ismeretlen férfi feltörte az egyik hangár zárját, kigurította az ott talált leggyorsabb repülőgépet, benzint hozott egy közeli garázból, megtöltötte a tartályokat és tarthoz állt a géppel. Uglátszik azonban, egyikük sem volt jó pilóta vagy legalább is nem volt tisztában a gép szerkezetével, mert alig indult el a repülőgép, nekiment egy kerítésnek, fel-

borult és összetört. Az egyik repülőgéptel-vajt súlyos sérülésekkel, eszméletlenül huzták ki a gép roncsai alól, míg a másik csak könnyebb sebesüléseket szenvedett. Mindkettőjüket beszállították a londoni rabkórházba. Vallomásaikról még nem adtak ki jelentést, úgy hírlik azonban, hogy a gépet két kommunista akarta ellopni, azzal a szándékkal, hogy Barcelonába repüljenek és átadják a lopott gépet a spanyol köztársasági hatóságoknak.

A francia szocialisták a spanyol határ lezárását követelik

Barcelona vizsgálóbizottság kiküldését sürgeti a nyílt városok bombázása ügyében

Barcelona, június 30. Ascarate londoni spanyol követ ma jegyzéket nyújtott át az angol külügyminiszternek, amelyben megsürgeti a köztársasági kormány június 24-iki kérésének elintézését, a vizsgálóbizottság kiküldését kérte a nyílt városok elleni repülő-támadások megvizsgálására.

Tíz Junkers gyártmányú német repülőgép két rajra oszolva, bombázta ma Barcelona északi városrészét. A gépek harminc bom-

bát dobáltak le, amelyek hatalmas pusztítást végeztek. Több mint negyven személy meghalt és közel százán megsébesültek.

Párizs, június 30. A szocialista párt vezetősége tegnap délutáni ülésén elhatározta, hogy Leon Blum vezetésével küldöttséget vezet Daladier miniszterelnökhöz, a francia-spanyol határ lezárása kérdésében. Mint ismeretes, a Daladier-kormány június 13-án szigorú utasítást adott a spanyol határ lezárására.

Holnap, szombaton a ROYAL slágermozgóban a nyári szezon legnagyobb premierje

Clark Gable és Myrna Loy

Irország lángokban

című monumentális filmalkotásban. Egy ir szabadsághős romantikus szerelmi regé

Ma, pénteken utoljára: „VÖRÖS ÉJSZAKA”

A haifai kivégzés miatt viharos tüntetések voltak Palesztinában

Számas letartóztatás és sebesülés történt

Jeruzsálem, június 30. Ben Jozsef, a rospinali autóbusz-merénylet miatt halálra ítélt zsidó ifjú kivégzése az egész zsidó jisivban óriási felzúdulást keltett. Tüntetések voltak az ország minden részében. A zsidó üzleteket bezárták és több kirakatot gyászfátyollal borítottak be. A rendőrségnek több ízben kellett közbe lépni. Számos esetben összecsapásra is sor került és néhány rendőr megsébesült. A hatóságok számos letartóztatást eszközöltek.

Telavivi jelentés szerint a legutóbbi zavargások és legújabb tüntetések miatt életbe léptették a kivételes állapotot, mely szerint este hét órától reggel hatig a hatóságokon és a karhatalmi közegekben kívül senkinek közlekedhet az utcákon. Egy telavivi zsidó tüntetés során a rendőrség gummibotokkal lépett közbe és tizenkét tüntető megsébesült.

Súlyos terrorcselekmények Észak-Palesztinában

Jeruzsálem, június 30. Az elmúlt éjszaka rendkívül fészült volt a hangulat Észak-Palesztinában. Tibériásban ismeretlen tettes

bombát hajított egy zsidók által rendezett bankett résztvevői közé. Hét ember megsébesült, köztük három gyermek. A merénylet nyomán nagy tumultus támadt és a tömeg köveket dobott a rendőők közé, akiknek azonban sikerült helyreállítani a rendet. A város fölött lévő hegyoldalról a terroristák több lövést adtak le az utcákra. Egy fegyveres terrorcsapat öt kilométeres hosszúságban megrongálta a Tibériás közelében lévő vasutvonalat. Az újabb terrorhullám hatása alatt a hatóságok sereget készünek kibocsátani, mely szerint július elsejétől kezdődően nyolc óra után semkisek hagyhatja el lakását, az északi határ és Szafed környékén.

Borzalmas családirtás egy arab faluban

Jeruzsálem, június 30. Egy arab faluban, Jeruzsálem mellett, borzalmas családirtást vitt véghez egy arab lakos. Vértömegből megölt egy fiatal leányt és annak apját. Az áldozatok temetésén pedig megtámadta és megölte a lány anyját és bátyját.

Angol publicista lesújtó kritikája a nácik „kisebbség-védő” politikájáról

„Amíg a nácik nem tudják megmagyarázni a zsidóüldözés jogi és emberi alapjait, addig nem vitatkozhatom velük a szudetanémetek helyzetéről” — írja Wicham Steed a Timesben

London, június 30. Wicham Steed, az ismert angol publicista, a szudetanémet kérdéssel kapcsolatban levelet intézett a Times szerkesztőségéhez, amelyben többek között a következőket mondja:

„Nem mindenki van azon a véleményen, hogy a jelenlegi zavarokat és aggodalmakat a háboru utáni Európa határai-

nak megvonása idézte elő. Ezek a határok lehetnek jók és rosszak, de mindenestre felszabadítottak mintegy nyolcvanmillió főnyi kisebbséget és ezeknek számát huszmillióra szállította le, ami feltétlenül javulást jelent.

Ha megvizsgáljuk Közép-Európa összes országai, közöttük Németország és Olaszor-

szág helyzetét, megállapíthatjuk, hogy a nemzeti szocialista propagandában kerébanásmódot, mint Csehszlovákiában. Ha azonban a szudetanémetek többsége és a szlovákok egy kis része a csehszlovák állam integritása ellen agít, úgy ennek magyarázata a nemzeti szocialista propagandaában keresendő. Ha a jelentős németországi lengyel kisebbség nem mozgolódik, ennek magyarázata abban keresendő, hogy a nemzeti szocialista rendszer a szabadságnak parányi részét sem juttatja a kisebbségeknek, míg Csehszlovákia támogatja kisebbségeinek polgári és vallási szabadságjogait még akkor is, midőn ezeket a szabadságjogokat külső támogatással maga az állam ellen használják fel.

Mielőtt a nemzeti szocialista rendszer védelmezői állást foglalhatnának más országokban lakó nemzeti kisebbségek helyzete ellen, tartoznak megmagyarázni, milyen emberi és jogi alapon üldözik Németországban a zsidó kisebbséget. Addig, ameddig nem kapok erre kielégítő és meggyőző magyarázatot, nem vitatkozhatom a nemzeti szocializmus védőivel, a csehszlovákiai szudetanémet kisebbség helyzetéről.”

Földcsuszamlás Tokióban

Tokió, június 30. Egy földcsuszamlás következtében 13 ház összeomlott és a romok ötven embert maguk alá temettek. Az összeomlott házból eddig harminc sebesültet és kilenc halottat emeltek ki.

Tokió, június 30. A belligyminiszterium hivatalos jelentése szerint az utóbbi napok borzalmas felhőszakadásainak 110 halott és több száz sebesült áldozata van. Az óriási víz-zuhatok háromszázezer házat és 104 hidat mostak el. A felhőszakadások következtében 107 földcsuszamlást jegyeztek fel. Különösen Tokióban okozott súlyos károkat a felhőszakadás.

Az osztalék és tantiem után fizetendő adó levonása

A részvénytársaságok által kifizetett osztalék és tantiem után az illetéket a kedvezményezettnek kell fizetnie olyformán, hogy a vállalat az adót a járandóságából levonásba hozza és befizeti a pénzügyigazgatósághoz. Gyakori eset azonban, hogy a részvénytársaság az érdekelteknek kifizeti a teljes járandóságot és az illetéket a vállalat sejtájából fedezi. A pénzügyminiszterium megállapítja, hogy ennél az eljárásnál károsodás éri az államot, mert az illetéket a vállalat sejtájából fedezte. A kedvezményezett által fizetendő és azáltal, hogy a vállalat fizeti meg az adót, tulajdonképpen az illetékek nagyobbított összegét élvezi a kedvezményezett. Emiatt az adóalapot nem a netto kifizetett összeg, hanem az illetékek nagyobbított összegét alkotja. A miniszterium az ilyen esetekre koefficiens-t állapított meg, amellyel megszorozandó a kifizetésre kerülő összeg és ez jelenti az illeték kiszámítás alapját. Ezek a koefficiensek a következők: 1,26823 a 14 százalékos adó és 1,23839 a 12 százalékos illeték fizetése esetén, ha a kedvezményezett fizikai személy. Ha viszont a kifizetést élvező jogi személyiség, amely esetben tudván a spraquota nem fizetendő (például részvénytársaságok) a koefficiens 14 százalékos adó esetén 1,10482, a 12 százalékos adó esetén pedig 1,17617. A miniszteri rendelet száma: 31474—1938.

— A Danubiana Fabrici si Rafinerii de Zahăr S. A. R. Bucuresti, az 1937. üzletévrő kimutatott 58,542.939 lej tiszta nyereségből részvényeseinek részvényenként 35 lej, azaz 7 százalék bruttó osztalékot fizet.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

—BUN DE IMPRIMAT